

Museer och utställningar

Sammanfattning

Kulturutskottet behandlar i betänkandet drygt 70 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2003 och 2004 med förslag som rör museer och museernas verksamhet. Utskottet avstyrker samtliga dessa förslag.

I de avstyrkta motionerna återfinns förslag som avser de statliga museernas struktur, vården av samlingarna inklusive vården av den svenska fotoskatten, fri entré och andra statliga satsningar för ökad tillgänglighet, museipedagogik, de regionala museernas ekonomiska situation, krav på att Etnografiska museet ska återlämna en totempåle till en indianstam i Kanada samt förbättrade möjligheter för museer ute i landet att kunna visa fornynd och andra föremål med anknytning till det egna närområdet.

Andra frågor som tas upp i motionerna berör Naturhistoriska riksmuseet, olika försvarsmuseifrågor samt frågor med anknytning till maritima museer. Krav framförs också på att ett nytt Nobelcenter ska uppföras och att staten ska satsa på kvinnomuseer, matkultur och stiftelsen Måltidsmuseum i Grythyttan, Dag Hammarskjölds Backåkra, liksom på Julita gård, Skogsmuseet i Lycksele, Norrköpings konstmuseum, Rundradiomuseet i Motala, Synskadades museum, IT-ceum i Linköping, Historiska museet i Lund, ett nytt världsarvsmuseum vid Höga kusten, Ekomuseet Bergslagen, dokumentation av etnisk musik samt Fotbollsmuseet i Degerfors.

Flera motioner handlar om Forum för levande historia och dess verksamhet. I en motion föreslås att myndigheten ska omvandlas till en stiftelse medan övriga främst innebär krav på olika typer av kampanjer för att sprida information om romer, rasism, antisemitism, nazism, kommunism, islamofobi och folkmord.

I betänkandet finns 15 reservationer och 6 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Utskottets överväganden.....	7
Museisektorns struktur.....	7
Plan för vård av museernas samlingar.....	8
Fri entré och andra statliga satsningar för ökad tillgänglighet.....	10
Visning av kulturskatter nära fyndplatsen.....	10
Återlämning av haislaidianernas totempåle.....	13
Regionala museers ekonomiska situation.....	14
Museipedagogik.....	16
Vården av den svenska fotoskatten.....	17
Naturhistoriska riksmuseet.....	19
Naturhistoriska riksmuseets magasinsproblem.....	19
Naturhistoriska riksmuseets departementstillhörighet.....	20
Naturhistoriska riksmuseets miljögiftsgrupp.....	20
Försvarsmuseifrågor.....	21
Flygvapenmuseum i Linköping och den nedskjutna DC-3:an.....	21
Vård av militärhistoriska anläggningar och föremål.....	22
Militärhistoriskt museum i Kristianstad.....	22
Maritima museer.....	24
Statens maritima museers säte.....	24
Regalskeppet Vasa.....	24
Ett nytt varvshistoriskt museum.....	25
Nobelcenter.....	26
Kvinnomuseer.....	27
Matkultur – Grythyttan.....	28
Backåkra.....	30
Dokumentation av etnisk musik.....	30
Statligt stöd till vissa museer.....	32
Julita gård.....	32
Skogsmuseet i Lycksele.....	32
Norrköpings konstmuseum.....	33
Radiohistoria.....	33
Synskadades museum.....	34
IT-ceum i Linköping.....	34
Kulturdepartementets ansvar för museer.....	34
Världsarv – Höga kusten.....	34
Ekomuseum Bergslagen.....	35
Fotbollsmuseum.....	35
Omvandla Forum för levande historia till en stiftelse.....	37
Information och forskning om illdåd mot olika folkgrupper.....	38
Reservationer.....	44
1. Museisektorns struktur, punkt 1 (m).....	44
2. Plan för vård av museernas samlingar, punkt 2 (m, fp, kd).....	45
3. Visning av kulturskatter nära fyndplatsen, punkt 4 (m, fp, kd, c).....	45
4. Lån av museiföremål, punkt 5 (fp).....	46

5. Regionala museers ekonomiska situation, punkt 7 (c).....	47
6. Vården av den svenska fotoskatten, punkt 9 (m, fp, kd, c).....	47
7. Nationell mötesplats för foto, punkt 10 (fp).....	48
8. Naturhistoriska riksmuseet, punkt 11 (kd).....	48
9. Kvinnomuseer, punkt 15 (kd).....	49
10. Matkultur – Grythyttan, punkt 16 (fp).....	50
11. Dokumentation av etnisk musik, punkt 18 (c).....	50
12. Omvandla Forum för levande historia till en stiftelse, punkt 20 (fp)....	51
13. Information och forskning om illdåd mot olika folkgrupper, punkt 21 (m).....	52
14. Information och forskning om illdåd mot olika folkgrupper, punkt 21 (kd).....	53
15. Information och forskning om illdåd mot olika folkgrupper, punkt 21 (v).....	54
Särskilda yttranden.....	57
1. Naturhistoriska riksmuseet, punkt 11 (c).....	57
2. Statligt stöd till vissa museer, punkt 19 (kd).....	57
3. Statligt stöd till vissa museer, punkt 19 (c).....	57
4. Statligt stöd till vissa museer, punkt 19 (v).....	58
5. Statligt stöd till vissa museer, punkt 19 (v).....	58
6. Information och forskning om illdåd mot olika folkgrupper, punkt 21 (fp) 59	
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	61
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2003.....	61
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004.....	64

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Museisektorns struktur**

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Kr209 yrkande 3 och 2004/05:Kr233 yrkande 4.

Reservation 1 (m)

2. **Plan för vård av museernas samlingar**

Riksdagen avslår motion 2004/05:Kr368 yrkande 18.

Reservation 2 (m, fp, kd)

3. **Fri entré och andra statliga satsningar för ökad tillgänglighet**

Riksdagen avslår motion 2003/04:Kr389 yrkande 3.

4. **Visning av kulturskatter nära fyndplatsen**

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Kr326 yrkande 12 och 2004/05:Kr316.

Reservation 3 (m, fp, kd, c)

5. **Lån av museiföremål**

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Kr265 och 2003/04:Kr295.

Reservation 4 (fp)

6. **Återlämning av haislaindianernas totempåle**

Riksdagen avslår motion 2004/05:Kr281.

7. **Regionala museers ekonomiska situation**

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Kr279 yrkande 2, 2003/04:Kr326 yrkande 11 och 2004/05:Kr369 yrkandena 3 och 10.

Reservation 5 (c)

8. **Museipedagogik**

Riksdagen avslår motion 2003/04:Kr390 yrkande 9.

9. **Vården av den svenska fotoskatten**

Riksdagen avslår motion 2003/04:Kr326 yrkande 31.

Reservation 6 (m, fp, kd, c)

10. **Nationell mötesplats för foto**

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Kr339 och 2004/05:Kr376.

Reservation 7 (fp)

11. Naturhistoriska riksmuseet

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Kr303 yrkandena 1–3, 2003/04:Kr387 yrkande 12 och 2004/05:Kr362 yrkande 15.

Reservation 8 (kd)

12. Försvarsmuseifrågor

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Kr259, 2003/04:Kr374, 2004/05:Kr203, 2004/05:Kr266 och 2004/05:Kr312.

13. Maritima museer

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Kr261, 2003/04:Kr387 yrkande 13 och 2004/05:Kr258.

14. Nobelcenter

Riksdagen avslår motion 2004/05:Kr334.

15. Kvinnomuseer

Riksdagen avslår motion 2003/04:Kr387 yrkande 14.

Reservation 9 (kd)

16. Matkultur – Grythyttan

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Kr364, 2003/04:Kr373 och 2004/05:Kr368 yrkande 38.

Reservation 10 (fp)

17. Backåkra

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Kr253 yrkande 3 och 2004/05:T335 yrkande 6.

18. Dokumentation av etnisk musik

Riksdagen avslår motion 2004/05:Kr224.

Reservation 11 (c)

19. Statligt stöd till vissa museer

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Kr216, 2003/04:Kr246, 2003/04:Kr258, 2003/04:Kr260, 2003/04:Kr351, 2003/04:Kr352, 2003/04:Kr372, 2003/04:Ub384 yrkande 2, 2004/05:Kr226, 2004/05:Kr250, 2004/05:Kr259, 2004/05:Kr271, 2004/05:Kr319, 2004/05:Kr331 yrkande 2 och 2004/05:Kr383.

20. Omvandla Forum för levande historia till en stiftelse

Riksdagen avslår motion 2004/05:Kr368 yrkande 40.

Reservation 12 (fp)

21. Information och forskning om illdåd mot olika folkgrupper

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:U316 yrkande 4, 2004/05:Kr227, 2004/05:Kr261 yrkandena 1, 2 och 4, 2004/05:Kr268 yrkande 1, 2004/05:Kr273 yrkandena 1–4, 2004/05:Kr284 yrkandena 1–3, 2004/05:Kr325 yrkandena 1 och 2, 2004/05:Kr336 och 2004/05:Ub480 yrkande 9.

Reservation 13 (m)

Reservation 14 (kd)

Reservation 15 (v)

Stockholm den 22 mars 2005

På kulturutskottets vägnar

Lennart Kollmats

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lennart Kollmats (fp), Lars Wegedal (s), Eva Arvidsson (s), Paavo Vallius (s), Gunilla Tjernberg (kd), Lena Adelsohn Liljeroth (m), Matilda Ernkrans (s), Cecilia Wikström (fp), Göran Persson i Simrishamn (s), Anna Lindgren (m), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Rossana Dinamarca (v), Inger Nordlander (s), Siv Holma (v), Lars-Ivar Ericson (c), Henrik Westman (m) och Johan Andersson (s).

Utskottets överväganden

Museisektorns struktur

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag om att museisektorn bör få en tydligare struktur med bl.a. samordnade myndighetsfunktioner och en ny typ av ansvarsmuseer.

Jämför reservation 1 (m).

Motionerna

Moderata samlingspartiet anser i två likalydande förslag i *kommittémotionerna 2003/04:Kr209* yrkande 3 och *Kr233* yrkande 4 att den statliga museisektorn bör få en tydligare struktur. Myndighetsfunktioner kan samordnas, samtidigt som man låter den utåtriktade verksamheten präglas av decentralisering och fördelat ansvar. Behovet av stödfunktioner, som administration och lönehantering men också magasinering och konservering, kan lösas genom upphandling. Gemensamma magasin skulle kunna erbjuda rationella förvaringsmöjligheter för känsliga föremål.

Motionärerna anser vidare att begreppet nationella uppdrag behöver utvecklas på museiområdet. De nuvarande ansvarsmuseerna bör ersättas med en ordning där olika museer, oberoende av huvudman, tilldelas väldefinierade nationella ansvarsuppdrag och där den statliga finansieringen regleras i ett flerårigt avtal. Stor flexibilitet måste finnas när detta system utvecklas, det kan gälla ansvar för allt från samordningen av en hel museisektor till att vårda och visa ett enskilt föremål av stort nationellt värde. En liknande metod bör kunna användas när det gäller det regionala och lokala ansvaret.

Det är, framhåller motionärerna, också viktigt att museerna inte ges nya uppgifter och nytt ansvar utan att statsmakten samtidigt tillförsäkrar dem extra medel för att täcka en tillkommande utgift. Så t.ex. har man på landets statliga museer lagt nya krav på ökat brand- och inbrottskydd utan att dessa fått extra medel för att klara av denna viktiga uppgift.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har flera gånger tidigare behandlat motionsförslag av samma innebörd och då genomgående avstyrkt förslagen genom att hänvisa till de olika översyner som regeringen under årens lopp har tagit initiativ till inom museisektorn¹. Översynerna har bl.a. resulterat i att de centrala museernas struktur förändrats, inte minst genom tillkomsten av myndigheten Statens

¹ Förslag av detta slag har utskottet senast behandlat i motionsbetänkandena 2002/03:KrU3 och 2001/02:KrU14 samt i budgetbetänkandet 2001/02:KrU1.

museer för världskultur med en gemensam central administration för Världskulturmuseet, Etnografiska museet, Medelhavsmuseet och Östasiatiska museet. Även Sjöhistoriska museet, Vasamuseet och Marinmuseum i Karlskrona har förts samman under en gemensam ledning i Statens maritima museer. På motsvarande sätt bildar i organisatoriskt hänseende Armémuseum och Flygvapenmuseum en museigrupp, liksom Livrustkammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet samt Statens historiska museum och Kungl. Myntkabinetet var sin grupp. Organisationer av det slaget underlättar möjligheterna till samordning inom respektive museigrupp. Utskottet har tidigare inte heller haft något att erinra mot det uttalande som gjordes i budgetpropositionen för 2002 där regeringen framhöll att några ytterligare strukturella omvandlingar inte borde ske inom museiområdet.

Tilläggas kan i detta sammanhang att Kulturrådet i sitt regleringsbrev för 2005 har fått i uppdrag att i samråd med de sex ansvarsmuseerna² utvärdera den nuvarande ansvarsmuseirollen. Utifrån resultatet av denna översyn ska Kulturrådet komma med förslag på hur ansvarsmuseirollen kan utvecklas. En gemensam redovisning ska lämnas av Statens kulturråd till regeringen senast den 1 november 2005.

Mot bakgrund av det utvecklingsarbete som pågår inom detta område finns det enligt utskottets mening inte anledning att begära att regeringen ska lägga fram förslag till ytterligare strukturella omvandlingar på museiområdet. Utskottet avstyrker därför motionerna 2003/04:Kr209 (m) yrkande 3 och Kr233 (m) yrkande 4.

Plan för vård av museernas samlingar

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser inte att regeringen ska åläggas att utarbeta en plan för hur staten i framtiden ska stödja museernas vård av samlingar och avstyrker därför ett motionsförslag av denna innebörd. Jämför reservation 2 (m, fp, kd).

Motionen

Folkpartiet liberalerna föreslår i sin *partimotion Kr368* att regeringen ska lägga fram förslag till en plan för hur staten ska stödja museernas vård av samlingar i framtiden. Dessutom måste säkerheten på museerna kunna garanteras. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med ett förslag till sådan plan (yrkande 18).

² Statens historiska museer, Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde, Naturhistoriska riksmuseet, Statens museer för världskultur, Moderna museet och Nordiska museet.

Utskottets ställningstagande

Även denna fråga har utskottet tidigare behandlat, senast i betänkande 2002/03:KrU3. Utskottet avstyrkte då motionärernas förslag.

Såsom också framgår av budgetpropositionen för 2005 pågår inom museisektorn ett kontinuerligt arbete med att säkerställa att byggnader och samlingar bevaras. Statens maritima museer bedriver ett omfattande arbete för att komma till rätta med de svavelsyreangrepp som drabbat regalskeppet Vasa. Stiftelsen Nordiska museet har flyttat över 40 000 föremål från omoderna magasin i huvudbyggnaden till en säkrare depå i Tumba. En lösning på problemen med ett säkert förvar för Naturhistoriska riksmuseets botaniska samlingar har tagits fram. Stiftelsen Skansen har under året inriktat sig på att bevara bl.a. sina kulturhistoriska byggnader. Under ett antal år har regeringen satsat betydande resurser på verksamheten inom Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna, en stiftelse som arbetar med vård och konservering i samarbete med de nationella kulturarvsinstitutionerna. Inom ramen för verksamheten Kulturarvs-IT bedriver man även digitalisering. Även de mindre museerna satsar i varierande grad på att förbättra sina magasin. Så t.ex. har Stiftelsen Strindbergsmuseet fått en anslagshöjning för att på ett säkrare sätt kunna magasinera museets föremål.

Riksantikvarieämbetet ska som en av sina uppgifter vidareutveckla metoderna för vården av det materiella kulturarvet med särskild inriktning på en långsiktigt hållbar utveckling. I sitt regleringsbrev för 2005 har regeringen begärt att Riksantikvarieämbetet ska redovisa vad som gjorts på detta område och vilka resultat som uppnåtts.

Regeringen har också gett Riksantikvarieämbetet i uppdrag att göra en översyn av den vård och konservering av inventarier och föremål som förekommer inom kultursektorn. Resultatet ska redovisas i en rapport som också ska innehålla en kartläggning av vilka resurser som i dag finns i form av lokaler och kompetens och vilka behov som föreligger. Redovisningen ska lämnas till regeringen i anslutning till årsredovisningen för 2005.

Tillsammans med de centrala museerna har Kulturrådet för några år sedan utarbetat en strategi för att förbättra museernas säkerhet och brandskydd. I det arbetet har Kulturrådet en samordnande uppgift men ska också ge råd och stöd åt museerna i deras arbete med att förbättra säkerheten.

Utskottet ser mot denna bakgrund ingen anledning att kräva att regeringen utarbetar en plan för hur staten ska stödja vården av museernas samlingar i framtiden. Utskottet avstyrker därför motion Kr368 (fp) yrkande 18.

Fri entré och andra statliga satsningar för ökad tillgänglighet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsförslag om att riksdagen ska uttala att likvärdiga villkor ska gälla för museerna i hela landet när staten satsar på åtgärder som ökar tillgängligheten till museer.

Motionen

I *motion 2003/04:Kr389* av Arne Kjörnsberg m.fl. (s) föreslås att riksdagen ska uttala sig för att likvärdiga villkor ska gälla för museiverksamhet (yrkande 3). I Västsverige finns få museer med staten som huvudman. Det innebär att man där inte får del av de statliga museernas fria entré. Om man gör en satsning för att öka tillgängligheten till museer är det viktigt att statliga, regionala och kommunala museer ges samma förutsättningar, anser motionärerna.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2005 biträtt regeringens förslag att införa fri entré vid ytterligare 16 centrala museer. När utskottet i det sammanhanget beredde förslaget prövades också alternativa lösningar som förts fram av oppositionspartierna, däribland ett förslag om att den fria entrén skulle begränsas till barn och ungdomar men att satsningen å andra sidan då också skulle omfatta de regionala museerna. Utskottet ansåg emellertid att det var angeläget att alla oavsett ålder fick del av satsningen på de aktuella museerna och avvisade därför dessa förslag. Att som motionärerna tycks mena låta en statlig satsning på ett begränsat antal centrala museer omfatta samtliga statliga, regionala och kommunala museer skulle leda till väsentligt ökade utgifter för reformen.

Utskottet avstyrker motion 2003/04:Kr389 (s) yrkande 3.

Visning av kulturskatter nära fyndplatsen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motioner med krav på att fornfynd i större utsträckning än för närvarande ska kunna visas nära den plats de påträffats. Även förslag om en besvärsoordning för lån av museiföremål avstyrks av utskottet.

Jämför reservationerna 3 (m, fp, kd, c) och 4 (fp).

Motionerna

Centerpartiet vill att fornfynd ska kunna visas nära fyndplatsen. För att säkerställa detta föreslås i *kommittémotion 2003/04:Kr326* att riksdagen ska gör ett tillkännagivande av denna innebörd (yrkande 12).

När fornfynd av stort värde hittas placeras de i Stockholm, ofta på Historiska museet, skriver motionärerna. Enligt lag kan fornfynd dock överlåtas eller lånas ut till ett museum som åtar sig att vårda fornfyndet på ett tillfredsställande sätt. Ett skäl för Historiska museet att avstyrka en ansökan om att få "låna" ett fornfynd kan exempelvis vara att fyndet har nationellt intresse och bör var tillgängligt för forskare eller att föremålstypen från regionen saknas i de nationella samlingarna. Ett annat skäl kan vara att det nya fyndet hör ihop med föremål från samma fyndplats som redan finns på Historiska museet och att samtliga fynd från en fyndplats bör hållas ihop. Centerpartiet anser emellertid att det inte är tillräckligt att konstatera att föremålen kan lånas ut. De ska också kunna visas i närheten av fyndplatsen.

Birgitta Carlsson (c) föreslår i *motion Kr316* att man ska låta mer av gamla antika föremål finnas kvar ute i landet på våra läns-, stads- och hembygds museer. Ambitionen borde vara att föremålen ska behållas där de har sitt ursprung. I stället för att förvara dem i stora centrala förråd där de sällan eller aldrig kommer under allmänhetens ögon borde museer ute i landet erbjudas att få tillbaka de föremål som kommer från den egna regionen.

Linnéa Darell (fp) föreslår i *motion 2003/04:Kr265* att man ska införa en ny beslutsordning för disposition av det nationella kulturarvet. Det har nämligen visat sig att när ett museum ute i landet har fått avslag på en begäran om att få låna föremål från något centralt museum kan inte detta beslut överklagas. Med en sådan beslutsordning löper man risk att få onödiga motsättningar mellan centrala och regionala intressen. Man bör därför införa en instans, fristående från parterna, som kan göra en lämplighets- och intresseavvägning. Motionären föreslår mot denna bakgrund att en översyn ska göras av beslutsordningen i dessa frågor.

I *motion 2003/04:Kr295* framför Sonia Karlsson (s) och Anna Ludvigsson (s) ett snarligt förslag. De anser att det är starkt önskvärt att få fram en beslutsordning som innebär att en fristående instans kan bedöma parternas intressen från lämplighetssynpunkt. Ansvaret för denna uppgift vill motionärerna lägga på Riksantikvarieämbetet som i andra frågor har en liknande övergripande beslutsfunktion.

Utskottets ställningstagande

Fornfynd ska med vissa undantag tillfalla staten. Riksantikvarieämbetet (RAÄ) kan emellertid överlåta statens rätt till ett fornfynd på ett museum som åtar sig att vårda det i framtiden på ett tillfredsställande sätt. Statens historiska museer ska förvalta och vårda de fornfynd som RAÄ tillför myndigheten.

RAÄ:s praxis på området innebär följande. Om det från lokalt eller regionalt håll inte har framförts några önskemål om att fyndet ska placeras på ett museum nära fyndplatsen, överlämnas det till Historiska museet. Vill ett regionalt museum eller något av stadsmuseerna i Stockholm, Göteborg och Malmö ta hand om fyndet ska museet ansöka om detta hos RAÄ. Ansökan remitteras till Historiska museet som tillstyrker eller avstyrker den. Ett skäl för Historiska museet att avstyrka en ansökan kan exempelvis vara att fyndet har nationellt intresse och bör vara tillgängligt för forskare eller att föremålstypen från regionen saknas i de nationella samlingarna. Ett annat skäl kan vara att det nya fyndet hör ihop med föremål från samma fyndplats som redan finns på Historiska museet och att samtliga fynd från en fyndplats bör hållas ihop. För att en ansökan ska tillstyrkas krävs att säkerheten på museet är betryggande.

Med tanke på att kulturarvet speglar en bygds historia och bidrar till att ge invånare en hemhörighet och en identitet har utskottet förståelse för de önskemål som framförs i motionerna 2003/04:Kr326 (c) och Kr316 (c) om att fynden ska placeras i närheten av den plats där de grävts fram. Av avgörande betydelse är då att kraven på säkerhet kan tillgodoses. På de regionala museernas begäran placeras hos dem för närvarande mellan 70 och 80 % av de fynd som grävs fram. Övriga fynd tas om hand av Statens historiska museum som är arkeologiskt ansvarsmuseum. RAÄ:s beslut i dessa frågor kan överklagas hos regeringen enligt 2 kap. 24 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. För dessa fall finns alltså redan en besvärsordning.

Eftersom fornfynd i betydande utsträckning finns placerade runtom i landet, och då regeringen kan ompröva RAÄ:s beslut anser utskottet att det inte finns anledning för riksdagen att ta något initiativ i denna fråga.

Utskottet avstyrker därför motionerna 2003/04:Kr326 (c) yrkande 12 och Kr316 (c).

Statens historiska museum kan dessutom under en tidsbegränsad period låna ut eller på lång sikt deponera föremål i andra museer. Detta är en linje som har slagits fast av regeringen. I de centrala museernas regleringsbrev anges sedan flera år att respektive museums samlingar ska göras tillgängliga i hela landet, t.ex. genom presentationer på Internet, vandringsutställningar, depositioner och utlån. Av de centrala museernas årsredovisningar framgår att denna uppgift tas på stort allvar. Den tidigare kulturministern Marita Ulvskog har som svar på en skriftlig fråga av Kent Olsson (m) i februari 2004 framhållit vikten av att de centrala museernas generösa grundhållning i dessa frågor vidareutvecklas.

Kulturutskottet delar Marita Ulvskogs uppfattning och anser liksom tidigare att de centrala museerna bör ha en generös inställning till att låna ut museiföremål när så är möjligt och säkerheten för föremålen kan garanteras.

Utskottet avstyrker därför motionerna 2003/04:Kr265 (fp) och 2003/04:Kr295 (s).

Återlämning av haislaindianernas totempåle

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsförslag om att regeringen ska presentera ett förslag till lösning på hur haislaindianerna ska återfå sin totempåle från Etnografiska museet. Enligt utskottets mening är frågan redan på väg att lösas.

Motionen

Gustav Fridolin och Yvonne Ruwaida (mp) föreslår i *motion Kr281* att regeringen presenterar ett förslag till lösning på hur haislaindianernas totempåle snarast ska kunna återlämnas. Av motionen framgår att totempålen har funnits i Sverige på Etnografiska museet sedan 1929. Att få tillbaka den är viktigt för haislaindianerna. Regeringen beslöt redan 1994 att totempålen fick återföras, men detta beslut har inte förverkligats.

Haislaindianerna har under det gångna decenniet hunnit med att ta fram ritningar till ett kulturhus där totempålen ska inta en central plats samt även utsett platsen för kulturhuset. Finansieringsfrågan är fortfarande olöst både vad gäller byggnaden och hemtransporten av totempålen.

Utskottets ställningstagande

Folkens museum – etnografiska har tidigare begärt att få återlämna en åtta meter hög totempåle till haislaindianerna i Kanada vilken en svensk konsul verksam i landet donerade till museet på 1920-talet. I februari 1994 ställde sig regeringen positiv till denna framställning och beslutade att totempålen fick överlämnas som en gåva. Eftersom det var osäkert om pålen skulle få en lämplig placering och om mottagarna kunde sörja för att den bevarades bestämde regeringen samtidigt att pålen skulle återlämnas först när garantier om detta förelåg.

År 2000 sköt regeringen till 150 000 kr för att två repliker av totempålen skulle kunna göras av totempålehuggare från Haisla. Den ena repliken förvaras i ett magasin på Etnografiska museet och är avsedd att placeras utanför museentrén. Den andra är placerad på totempålens ursprungliga plats i British Columbia i Kanada.

En viktig anledning till att totempålen ännu efter elva år inte har återlämnats har enligt Etnografiska museets ledning varit svårigheten att finna en lösning på de villkor som regeringen angett för gåvan. Haislaindianerna är en liten stam med begränsade ekonomiska resurser. Deras möjligheter att tillgodose regeringens bevarandekrav har därigenom varit en hämsko.

Efter flera års kontakter med företrädare för haislaindianerna har emellertid Etnografiska museet kommit fram till en lösning som tillgodoser såväl den svenska regeringens krav på att totempålen efter överlämnandet kommer att kunna bevaras som haislaindianernas syn på hur transporten ska ordnas och hur den replik som haislaindianerna har överlämnat till museet

ska sättas upp. Vad som i princip återstår att lösa är finansieringen av kostnaderna för transport m.m. Dessa kostnader beräknas till omkring 0,5 miljoner kronor.

Susanne Eberstein (s) har i en skriftlig fråga till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky den 20 januari 2005 tagit upp frågan om totempålen. I sin fråga erinrar hon om att Etnografiska museet nu har fått sådana försäkringar att totempålen bedömts kunna återlämnas. Ännu har emellertid detta inte kunnat genomföras då återförandet kostar pengar som inte ryms inom Etnografiska museets årliga anslag. Hon undrade därför vad ministern avsåg att göra för att totempålen skulle kunna återlämnas i enlighet med regeringsbeslutet 1994.

I sitt svar delade statsrådet Pagrotsky Susanne Ebersteins uppfattning att totempålen kommer att kunna spela en viktig roll för att stärka haislainedianernas kulturella identitet. Han ansåg också att det var viktigt och självklart att den skulle återföras till Haisla.

Statsrådet framhöll vidare att Statens museer för världskultur, tidigare Folkens museum – etnografiska, har ansvaret för att beslutet om återlämnande verkställs samt att Utbildnings- och Kulturdepartementet har en löpande dialog med denna myndighet om hur regeringsbeslutet ska fullföljas.

Enligt utskottets mening har återlämnandet av haislainedianernas totempåle dragit ut på tiden på ett olyckligt sätt. Det är därför angeläget att frågan skyndsamt får en lösning, i synnerhet som man nu är överens om de praktiska detaljerna kring själva återlämnandet och i princip endast har kvar att lösa hur transporter m.m. ska finansieras. Av statsrådet Pagrotrys svar på den skriftliga frågan framgår att Utbildnings- och Kulturdepartementet har en löpande dialog med Statens museer för världskultur om hur det tidigare regeringsbeslutet ska fullföljas. Utskottet förutsätter att detta snabbt ger resultat och anser därför att det inte är påkallat med något initiativ från riksdagen i denna fråga.

Utskottet avstyrker därför motion Kr281 (mp).

Regionala museers ekonomiska situation

Utskottets förslag i korthet

Kulturrådet har nyligen kartlagt de regionala museernas ekonomiska situation och det finns därför inte någon anledning att nu utreda läns museernas ekonomi. En motion med ett sådant krav avstyrks av utskottet.

Utskottet avstyrker också motionsförslag med krav på ett väsentligt ökat statsbidrag till de museer i Västsverige som omfattas av en mer genomgripande omstrukturering.

Jämför reservation 5 (c).

Motionerna

Centerpartiet föreslår i sin *kommittémotion 2003/04:Kr326* att man ska utreda läns museernas ekonomiska situation (yrkande 11). En viktig del av den regionala kulturen är läns museerna. På flera håll i landet har läns museerna ekonomiska bekymmer. Det finns, anser motionärerna, därför anledning att utreda läns museernas ekonomiska situation och deras villkor i förhållande till de nationella museerna. Detta bör ges regeringen till känna.

Anita Brodén m.fl. (fp) har två likalydande förslag i *motionerna 2003/04:Kr279* yrkande 2 och *Kr369* yrkande 3 som innebär att riksdagen ska uttala sig för en höjning av statsbidragen för omstrukturering av museiverksamheten i Västsverige. Där pågår ett unikt omstruktureringsarbete av de befintliga läns museerna och andra museer i regionen. Genom att skapa en gemensam förvaltning för museerna kommer det västsvenska kulturarvet att bli mycket starkare och än mer utåtriktat. Omstruktureringen behöver få ett ökat statligt stöd med en väsentlig höjning av statsbidragen. Detta bör ges regeringen till känna.

I den senare motionen – *Kr369* (fp) yrkande 10 – föreslås dessutom att omstruktureringsprocessen bör följas av forskare för att resultaten ska kunna spridas i nationen men också vara inspiration för internationella kulturaktörer. Medel för detta bör finansieras av staten. Detta bör ges regeringen till känna.

Utskottets ställningstagande

Kulturrådet har på eget initiativ gjort en översyn av de regionala museernas kostnader. Av undersökningen, som ännu inte finns redovisad, kan man bl.a. utläsa hur kostnaderna för respektive museum fördelar sig på olika ändamål. Enligt Kulturrådet visar undersökningen också att de regionala museerna med få undantag har en god ekonomi och kan bedriva sin verksamhet utan underskott.

Centerpartiets krav på en sådan utredning är således redan tillgodosett.

Kulturrådet ska också följa vilka effekter omstruktureringen av museiverksamheten i Västsverige ger. De institutionsbidrag som lämnas till de berörda museerna har enligt uppgift en nivå som är i paritet med eller högre än vad andra regionala museer får. Av motionen framgår inte varför dessa museer skulle vara i behov av ett väsentligt högre statsbidrag. Utskottet ser därför ingen anledning att förorda en sådan ökning. Det får också förutsättas att erfarenheterna av omstruktureringen kommer att dokumenteras inte bara av Kulturrådet utan också av de berörda institutionerna själva och att denna information kan användas för andra liknande insatser utan att riksdagen fattar beslut om ett särskilt forskningsprojekt.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2003/04:Kr279 (fp) yrkande 2, 2003/04:Kr326 (c) yrkande 11 och Kr369 (fp) yrkandena 3 och 10.

Museipedagogik

Utskottets förslag i korthet

Med tanke på att riksdagen redan godkänt en av regeringen föreslagna satsning på museipedagogik ser utskottet ingen anledning att biträda ett motionsförslag med krav på en sådan satsning.

Motionen

Kristdemokraterna begär i *kommittémotion 2003/04:Kr390* att regeringen ska lägga fram en åtgärdsplan för en konst- och museipedagogisk satsning (yrkande 9). En förutsättning för att samtidskonst ska kunna visas, förstås och diskuteras är enligt motionärerna att utställningsarrangörer har tillgång till konstpedagoger. Vid Riksutställningar har man förklarat sig beredd att ta ansvar för utbildningar inom sina specialområden, under förutsättning att man får ekonomisk kompensation. Motionärerna erinrar också om att Kulturrådet har föreslagit att Moderna museet ska få spela en mer aktiv roll. Sammantaget finns enligt deras mening tillräckligt med underlag för att regeringen inom kort ska kunna återkomma till riksdagen med en åtgärdsplan för en konstpedagogisk satsning.

Utskottets ställningstagande

Det pedagogiska arbetet inom museiområdet har länge varit en prioriterad fråga. Under 2001–2003 genomförde regeringen med stöd av riksdagen en särskild satsning på museipedagogik på såväl regionala som statliga museer. Enligt en preliminär utvärdering av Statens kulturråd har satsningen fallit väl ut. Regeringen har därför i budgetpropositionen för 2005 föreslagit att den museipedagogiska satsningen för de regionala museerna ska permanentas med en årlig ram på 15 miljoner kronor. För 2005 har riksdagen anvisat halva detta belopp, eller 7,5 miljoner kronor, avsett som stöd under andra hälften av året.

Motionärerna förde fram sitt förslag under allmänna motionstiden 2003. Med den därefter beslutade satsningen har deras önskemål i allt väsentligt blivit tillgodosedda.

Utskottet avstyrker därför motion 2003/04:Kr390 (kd) yrkande 9.

Vården av den svenska fotoskatten

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avvisar ett motionsförslag om ett nationellt Foto-Sesam med hänvisning till den satsning som gjorts på Kulturarvs-IT, vilken innebär att främst museer får hjälp med att digitalisera sina dokument- och fotosamlingar.

Även motioner om en nationell mötesplats för att utveckla fotografin avstyrks av utskottet.

Jämför reservationerna 6 (m, fp, kd, c) och 7 (fp).

Motionerna

Centerpartiet framhåller i *kommittémotion 2003/04:Kr326* att det behövs en kraftfull satsning på att bevara och göra den fotografiska bilden tillgänglig, både vad gäller stillbildsfotografi och film. Erfarenheterna av Sesamprojektet är enligt motionärerna mycket goda. De anser att det är dags att följa upp detta med ett nytt liknande projekt inom fotoområdet. En satsning på bevarande, vård och förmedling av den fotografiska bilden ska inte bara omfatta stillbildsfotografi utan även film. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om hur ett nationellt Foto-Sesam bör utformas. Detta bör ges regeringen till känna (yrkande 31), anser motionärerna.

Torkild Strandberg m.fl. (fp) framhåller i två likalydande förslag i *motionerna 2003/04:Kr339* och *Kr376* att Sverige behöver en nationell mötesplats för att utveckla fotografin för framtiden och för att ta ett samlat ansvar för bevarandet av den svenska fotoskatten. Motionärerna vill att riksdagen gör ett uttalande med denna innebörd.

Nordiska museet är ansvarsmuseum för svensk kulturhistorisk fotografi. Moderna museet har inte längre någon avdelning för samtida konstfotografi. Länsmuseumerna har det regionala ansvaret för den kulturhistoriska fotografien. Alla har stora samlingar och alla saknar personella och ekonomiska resurser för att tillfredsställande kunna utföra sina uppdrag, påpekar motionärerna. De föreslår att riksdagen ska ge detta till känna för regeringen.

Utskottets ställningstagande

De senaste årens satsningar på Kulturarvs-IT kan delvis ses som ett alternativ till det Foto-Sesam som föreslås i motion 2003/04:Kr326. Kulturarvs-IT är ett nationellt digitaliseringsprojekt som Riksantikvarieämbetet och Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna driver tillsammans med landets museer. Projektet påbörjades 1999 som en försöksverksamhet för att öka tillgängligheten till kulturarvet samtidigt som personer med svåra arbetshandikapp kunde erbjudas arbete. Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna bedriver verksamhet i Kiruna, Grängesberg samt i Ulriksfors i Strömsunds kommun. På regional nivå medverkar dessutom 26 museer i Kulturarvs-IT.

Verksamhetens syfte är dubbelt. Dels ska kulturarvet göras tillgängligt, dels ska meningsfullt arbete erbjudas åt personer med mycket omfattande arbetshandikapp.

Arbetsförmedlingen förfogar över platserna vid Kulturarvs-IT och anvisar lämpliga arbetstagare. Riksantikvarieämbetet finansierar med ett anslag på 9,3 miljoner kronor kostnaderna för lönerna till arbetsledarna vid museerna och Stiftelsen Föremålsvård.

På regional nivå är grovt räknat 200 personer med arbetshandikapp engagerade i projektet. Till detta kommer ca 45 personer på de tre orter där Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna bedriver verksamhet. Därtill kommer ett antal arbetsledare på varje arbetsplats.

Enligt uppgift till utskottet föreligger en osäkerhet för verksamheten för kommande år. Utskottet är medvetet om den ekonomiska situationen för Stiftelsen Föremålsvård och förutsätter att regeringen finner en långsiktigt hållbar lösning för verksamheten.

Det arbete som hittills utförts inom ramen för Kulturarvs-IT har främst rört digitalisering av fotografier, kartor och andra dokument. Uppdragsgivare har varit centrala och regionala institutioner inom musei- och arkivsektorerna, vilka genom satsningen fått arbete utfört som tidigare inte alltid har kunnat ges tillräcklig prioritet. Den tidigare försöksverksamheten permanentades 2003.

Av intresse i detta sammanhang är också att riksdagen för några år sedan beslöt att inrätta en filmvårdscentral i Grängesberg för s.k. icke-fiktiv film. Filmvårdscentralen ska ta hand om, bevara och tillgängliggöra film och videoband.

Som framgått har alltså särskilda insatser gjorts för att bistå främst olika museer i deras arbete med att bevara gamla foton och rörliga bilder. Till detta kommer museernas eget ansvar. De ska inom ramen för tilldelade medel göra sådana prioriteringar att vården och bevarandet av de egna samlingarna kan upprätthållas.

Med det anförda avstyrker utskottet motion 2003/04:Kr326 (c) yrkande 31.

Som också framhålls i några motioner finns mycket omfattande fotografiska samlingar i våra museer, inte minst på Nordiska museet samt Stockholms stadsmuseum och Jämtlands läns museum. Det är angeläget att dessa fotoskatter tas till vara. Nordiska museet är nationellt ansvarsmuseum för svensk kulturhistoria och har som mål inom det fotografiska området att utveckla, samordna och stödja den kulturhistoriska bilden inom museivärlden.

Något initiativ i fråga om en nationell mötesplats för foto är enligt utskottets mening inte påkallat. Utskottet avstyrker därför motionerna 2003/04:Kr339 (fp) och Kr376 (fp).

Naturhistoriska riksmuseet

Utskottets förslag i korthet

En lösning på Naturhistoriska museets problem med magasineringen av de botaniska samlingarna har tagits fram och utskottet anser därför att det inte finns anledning att biträda ett motionsförslag med krav på en sådan åtgärd.

Utskottet avstyrker också motionsförslag om Naturhistoriska riksmuseets departementstillhörighet samt krav på långsiktigt tryggt finansiering av Naturhistoriska riksmuseets miljögiftsgrupp. I det senare fallet har särskilda medel tillskjutits i budgetpropositionen för 2005.

Jämför reservation 8 (kd).

Motionerna

I fem motionsförslag tas olika sidor av Naturhistoriska riksmuseets verksamhet upp.

Naturhistoriska riksmuseets magasinproblem

Kristdemokraterna kräver i två likalydande förslag i *kommittémotionerna 2003/04:Kr387* yrkande 12 och *Kr362* yrkande 15 att regeringen ska återkomma med ett konkret förslag på en lösning av Naturhistoriska riksmuseets magasinproblem.

Naturhistoriska riksmuseets samlingar omfattar i dag cirka nio miljoner djur, växter och mineral. Motionärerna framhåller att de vid flera tillfällen har tagit upp frågan om situationen på Naturhistoriska museet. Stora delar av museets samlingar är förvarade i ett så dåligt klimat och under så dåliga förhållanden i övrigt att deras fortsatta existens är äventyrad. Nya magasin måste till både för samlingarnas säkerhet och för att öka tillgängligheten för forskare. Statens fastighetsverk har föreslagit ett bergtrum i anslutning till museet, vilket på ett mycket bra sätt skulle lösa problemen. År 2001 krävde kulturutskottet för första gången att regeringen skulle återkomma med ett förslag till lösning som byggde på de förslag som fanns. Detta krav har därefter upprepats flera gånger, men kulturministern har fortfarande inte presenterat någon långsiktig lösning. I stället har museet tvingats till andra tillfälliga lösningar genom en ut- och ombyggnad av det s.k. Botanhuset. Det kommer att lösa de mest akuta problemen men inte museets behov för framtiden. Regeringen bör därför nu återkomma med ett konkret förslag till långsiktig lösning för Naturhistoriska riksmuseet, anser motionärerna.

Naturhistoriska riksmuseets departementstillhörighet

Åsa Domeij och Leif Björnlod (mp) föreslår i *motion 2003/04:Kr303* att riksdagen ska påtala för regeringen att det för Naturhistoriska riksmuseets räkning finns behov av att bygga upp ett strukturerat departementssamarbete mellan Kultur-, Miljö- och Utbildningsdepartementen (yrkande 1). Medan andra svenska museer mer självklart ägnar sig åt kulturområdet spänner Naturhistoriska riksmuseet med sin omfattande naturvetenskapliga forskning över flera politikområden. Under Miljödepartementets ledning bedrivs mycket av den forskning och verksamhet som även Naturhistoriska riksmuseet ägnar sig åt. Kommer inget sådant samarbete till stånd bör ansvaret för Naturhistoriska riksmuseet i stället föras över till Miljödepartementet (yrkande 2).

Naturhistoriska riksmuseets miljögiftsgrupp

I samma motion föreslås också att riksdagen ska göra ett tillkännagivande om behovet av en långsiktig finansiering av Naturhistoriska riksmuseets miljögiftsgrupp (yrkande 3). Gruppen bedriver miljögiftsforskning på uppdrag av Naturvårdsverket. Naturhistoriska riksmuseets miljöprovbanks var den första i sitt slag i världen och är världsledande. Museet saknar emellertid laboratorielokaler med stabilt klimat, vilket krävs för avancerade miljögiftsanalyser. Från hälsosynpunkt är det inte heller acceptabelt att handha miljögiftsmaterial när det saknas t.ex. tillräcklig ventilation.

Utskottets ställningstagande

Naturhistoriska riksmuseets magasinsproblem har återkommande behandlats av utskottet, och utskottet har också för två år sedan på plats studerat problemen. Utskottet har sett det som angeläget att de akuta problemen med museets arbetsmiljö och med samlingarnas vård, säkerhet och tillgänglighet får en lösning.

Långt framskridna planer på att rusta upp och bygga ut Botanhuset föreligger nu. Den lösning som diskuteras är dels en mindre utbyggnad i vilken de botaniska samlingarna ska förvaras, dels en renovering av själva byggnaden för att få fram ändamålsenliga arbetslokaler. Byggnaden ligger i nationalstadsparken, och ärendet prövas för närvarande av Stockholms stadsbyggnadskontor.

Utskottet noterar med stor tillfredsställelse att det segdragna problemet med förvaringen av de botaniska samlingarna i och med detta tycks stå inför sin lösning. De båda kristdemokratiska motionerna bör därför avslås av riksdagen.

Förslaget om Naturhistoriska riksmuseets departementstillhörighet är inte en fråga för riksdagen. Enligt regeringsformen (RF 7:1) är det regeringen som ensam fördelar ärendena mellan departementen. I sammanhanget kan dock

noteras att motionärernas förslag åtminstone delvis har tillgodosetts genom att Utbildningsdepartementet och Kulturdepartementet vid ingången av detta år slagits ihop till ett departement.

Kravet på en långsiktig finansiering av Naturhistoriska riksmuseets miljögiftsgrupp har enligt utskottets mening fått en lösning genom att Naturhistoriska riksmuseet i budgetpropositionen för 2005 tillförts ytterligare 5 miljoner kronor fr.o.m. 2005 för sin miljögiftsforskning och sitt miljöövervakningsprojekt. Enligt museets ledning tillgodoser medelstillskottet de långsiktiga behov som Naturhistoriska riksmuseets miljögiftsgrupp har. Förslaget i motion 2003/04:Kr303 är som en följd av detta tillgodosett och bör inte föranleda någon åtgärd.

Sammanfattningsvis avstyrker utskottet motionerna 2003/04:Kr303 (mp) yrkandena 1–3, 2003/04:Kr387 (kd) yrkande 12 samt Kr362 (kd) yrkande 15.

Försvarsmuseifrågor

Utskottets förslag i korthet

Lokalproblemen för Flygvapenmuseum i Linköping samt omhändertagandet av den bärgade DC-3:an har av regeringen tagits upp i budgetpropositionen för 2005. Även frågan om vården av militärhistoriska anläggningar och föremål är på väg att lösas.

Utskottet avstyrker därför motionsförslag där dessa frågor tas upp. Likaså avstyrker utskottet ett förslag om att inrätta ett militärhistoriskt museum i Kristianstad.

Motionerna

I fem motioner finns förslag om Flygvapenmuseum i Linköping, hur den nedskjutna DC-3:an ska tas om hand, hur gamla anläggningar och föremål inom försvaret ska vårdas samt om ett nytt försvarshistoriskt museum.

Flygvapenmuseum i Linköping och den nedskjutna DC-3:an

Linnéa Darell (fp) begär i *motion 2003/04:Kr259* att man ska finna en framtida permanent lösning för Flygvapenmuseum i Linköping. Flygvapenmuseum är unikt. Det är landets enda statliga flygmuseum. Den mest efterfrågade föremålskategorin vid Flygvapenmuseum är flygplan och helikoptrar. De kräver stort utrymme oavsett om de visas i en utställning eller om de förvaras i magasin. I magasin finns flera unika flygplan som väntar på att visas upp för allmänheten.

Det är, anser motionären, viktigt att Flygvapenmuseum i Linköping får en framtida permanent lösning och att staten tar sin del av ansvaret för att åstadkomma detta.

Berndt Sköldestig m.fl. (s) framför i *motion 2003/04:Kr374* ett snarlikt förslag. Den nuvarande utställningshallen är överbelastad. Därför är ett 15-tal plan placerade utomhus och ett stort antal inhysta i lokaler på Malmens flygplats. En utbyggnad är alldeles nödvändig, inte bara för att skydda planen utan också för att kunna visa dem på ett pedagogiskt och bra sätt.

Christer Skoog (s) föreslår i *motion Kr312* att den DC-3:a som 1952 sköts ned öster om Gotska Sandön ska placeras i ett museum, förslagsvis i Flygvapenmuseum i Linköping. Regeringen bör ta initiativ till ett sådant projekt. Motionären anser att förslaget bör kombineras med det pågående arbetet med att finna en långsiktig lösning för museets lokalförsörjning.

Vård av militärhistoriska anläggningar och föremål

Anna Lindgren (m) föreslår i *motion Kr266* att riksdagen genom ett tillkännagivande ska begära tydliga politiska direktiv för att långsiktigt klara förvaring, visning och vård av föremål och anläggningar inom försvaret. Det innebär bl.a. att man i kommande försvarsbeslut bör ge hög prioritet åt bevarandenaspekten och vinnlägga sig om att inte sälja eller förstöra överskottsmateriel innan de museala kraven blivit tillgodosedda. Man bör också i en långsiktig plan lägga fast vad som ska bevaras musealt. Vidare bör man utreda hur stora resurser som kan behövas för dokumentation samt för framtida förvaring, vård och underhåll och hur kostnaderna för detta ska kunna överföras från försvarsanslaget till museibudgeten. Slutligen bör man enligt motionären förverkliga planerna på att ställa ut den nedskjutna DC-3:an vid Flygvapenmuseum i Linköping.

Militärhistoriskt museum i Kristianstad

Lars-Ivar Ericson (c) föreslår i *motion Kr203* att ett militärhistoriskt museum ska lokaliseras till Kristianstad. Museet skulle kunna fokusera mera på folkets historia och visa det civila livet i en av Sveriges bäst bevarade befästningsstäder samtidigt som vi får en redovisning av den krigshistoria som inte berör enbart Skåne utan hela Sverige. Därför bör det vara av riksintresse att ett militärhistoriskt museum lokaliseras till Kristianstad.

Utskottets ställningstagande

Av budgetpropositionen för 2005 framgår att regeringen anser att det är viktigt att bevara det militära flygplan av modell DC-3 som sköts ned 1952 och som bärgades i mars 2004. Enligt regeringen är planet en betydelsefull del av vårt kulturhistoriska arv och ett tidsdokument för det kalla kriget och efterkrigstidens Sverige.

Av samma budgetproposition framgår också att Statens försvarshistoriska museer (SFHM) har tagit fram en plan för utbyggnaden av Flygvapenmuseum i Linköping som långsiktigt löser museets lokalförsörjning.

Regeringen har i december 2004 beviljat SFHM 1 miljon kronor i engångsbidrag för dokumentation, seminarier och utredningsinsatser i samband med bevarandet av DC-3:an. I detta regeringsbeslut föreskrivs dessutom att DC-3:an ska förvaras av Försvarsmakten till dess att en permanent placering kan ordnas, dock längst t.o.m. utgången av 2007. För konserveringen av planet ska SFHM ansvara.

SFHM gör i sitt budgetunderlag för 2006–2008 bedömningen att den angivna tidsgränsen innebär att den planerade museibygggnaden måste stå inflyttningsklar senast vid halvårsskiftet 2007.

Av redovisningen framgår att de problem som lyfts fram i motionerna 2003/04:Kr259 (fp), 2003/04:Kr374 (s) och Kr312 (s) är på väg att lösas. Motionärernas önskemål är alltså i allt väsentligt tillgodosedda, och förslagen bör därför inte ge anledning till någon ytterligare åtgärd.

Vad beträffar förslaget om vård av militärhistoriska anläggningar och föremål vill utskottet framhålla följande. SFHM och Statens maritima museer har haft i uppdrag att överväga frågor av det slag som motionären tar upp. I september 2004 presenterade de båda myndigheterna sina förslag i en gemensam rapport kallad *Försvarsväsendets bevarandefrågor*.

Regeringen har därefter återkommit till frågan och begärt att SFHM och Statens maritima museer gemensamt med Försvarsmakten och Fortifikationsverket ska redovisa konkreta förslag till hur valda delar av det svenska försvarets kulturarv ska bevaras. De fyra myndigheterna ska kostnads- och konsekvensberäkna olika alternativa lösningar och även föreslå lämplig finansiering. En gemensam redovisning ska lämnas till regeringen senast den 1 oktober 2005.

Förslagen i motion Kr266 (m) är alltså redan åtgärdade, och motionärens krav får enligt utskottets mening anses vara tillgodosedda.

I motion Kr203 (c) föreslås att ett militärhistoriskt museum ska lokaliseras till Kristianstad. Utskottet biträder inte detta förslag.

Sammanfattningsvis avstyrker utskottet de i detta sammanhang behandlade motionerna 2003/04:Kr259 (fp), 2003/04:Kr374 (s), Kr203 (c), Kr266 (m) och Kr312 (s).

Maritima museer

Utskottets förslag i korthet

Frågan om sätet för Statens maritima museer samt svavelutfällningarna på regalskeppet Vasa tas upp i två motioner som avstyrks av utskottet. Den första avstyrks därför att ledningen för Statens maritima museer redan har sitt säte i Karlskrona, och den andra på grund av att Vasamuseet redan fått ett betydande resurstillskott för att komma till rätta med angreppen på Vasas skrov. Utskottet avstyrker också ett motionsförslag om ett nytt varvsmuseum.

Motionerna

I tre motioner finns förslag som berör Statens maritima museer.

Statens maritima museers säte

Kerstin Andersson m.fl. (s) föreslår i *motion Kr258* att ledningen för Statens maritima museer ska lokaliseras till Karlskrona där Marinmuseum är beläget.

Riksdagen har tidigare uttalat att museiledningen bör lokaliseras till Karlskrona, påpekar motionärerna. Med hänsyn till stadens centrala roll ser de det som en naturlig organisationsförändring. Men trots att det har gått ett antal år sedan riksdagen gjorde sitt tillkännagivande om en omlokalisering har fortfarande ingenting hänt. Motionärerna finner det uppseendeväckande. Riksdagen bör därför återigen ge regeringen till känna att ledningen för Statens maritima museer ska lokaliseras till Karlskrona.

Regalskeppet Vasa

Kristdemokraterna begär i *motion 2003/04:Kr387* att regeringen ska återkomma med information om situationen för regalskeppet Vasa (yrkande 13). Förslaget är väckt mot bakgrund av att man konstaterat att skrovet är angripet av svavelsyra. I motionen konstateras att Statens maritima museer har gjort upp en åtgärdsplan samt en finansieringsplan som sträcker sig fram till 2008. Hittills har det saknats ekonomiska resurser till detta projekt som är avgörande för skeppets framtid. Av motionen framgår vidare att regeringen har gått Statens maritima museer till mötes och beviljat ett anslag på 4,1 miljoner kronor för 2004. Motionärerna förväntar sig att regeringen fullföljer den åtgärds- och finansieringsplan som finns och fortsätter satsningen på Vasamuseet de kommande åren.

Ett nytt varvshistoriskt museum

Rolf Olsson (v) föreslår i *motion 2003/04:Kr261* att regeringen ska låta utreda förutsättningarna för ett statligt stöd till ett nytt varvshistoriskt museum. Varv har funnits på många orter i Sverige, och ett varvshistoriskt museum är därför en fråga av nationellt intresse, anser motionären. Ska ett sådant museum kunna etableras är det helt nödvändigt att det sker i ett mycket nära samarbete mellan stat, regioner och kommuner. Det torde krävas inte minst när det gäller finansiering och för att samordna olika delar. Var ett framtida varvsmuseum ska förläggas måste diskuteras i ett större sammanhang, påpekar motionären som dock anser att det torde vara svårt att bortse från Göteborg som ett mycket tungt alternativ i det sammanhanget.

Utskottets ställningstagande

Frågan om Statens maritima museers säte har återkommande behandlats av utskottet. Våren 1998 förordade kulturutskottet att myndigheten Statens sjöhistoriska museer (SSHM) skulle ha sitt säte i Karlskrona. I budgetpropositionen för 2000 angav emellertid regeringen att förutsättningarna för en lokalisering till Karlskrona därefter ändrats. Kulturutskottet kunde i motsats till regeringen dock inte se att förutsättningarna ändrats utan vidhöll sin tidigare uppfattning och föreslog att riksdagen skulle göra ett tillkännagivande i frågan. Riksdagen beslutade också i enlighet med utskottets förslag.

I budgetpropositionen för 2001 anmälde regeringen att den hade för avsikt att vidta åtgärder så att den organisationsförändring inom Statens sjöhistoriska museer som riksdagen föreslagit kommer att genomföras.

I budgetpropositionen för 2002 föreslog regeringen på tilläggsbudget att Statens sjöhistoriska museer skulle tillföras 1,5 miljoner kronor för att täcka vissa engångskostnader med anledning av ledningens lokalisering till Karlskrona. Av propositionen framgick också att denna organisationsförändring skulle genomföras senast den 1 oktober 2001.

Som svar på en skriftlig fråga från Jeppe Johnsson (m) uppgav dåvarande kulturministern Marita Ulvskog den 10 februari 2004 följande i denna fråga.

Jeppe Johnsson har frågat mig vad jag avser att vidta för åtgärder för att uppfylla riksdagens beslut om en omlokalisering av ledningen för Statens sjöhistoriska museer till Karlskrona.

Regeringen har vidtagit åtgärder så att den organisationsförändring inom Statens sjöhistoriska museer, numera Statens maritima museer, som riksdagen föreslagit har genomförts. Frågan har behandlats utförligt i budgetpropositionerna för 2000, 2001 och 2002. I den senare kan man bland annat läsa att myndigheten på tilläggsbudget för 2001 tilldelades 1,5 miljoner kronor engångsvis för att täcka kostnader för flytt av ledning och kansli till Karlskrona. Två av myndighetens tre museer ligger dock i Stockholm. Det innebär att myndighetschefen tillbringar tid på båda orterna.

Riksdagens beslut är således tillgodosett, och utskottet förutsätter att dess tillämpning också innebär att myndighetens ledning i praktiken har sitt säte i Karlskrona. Eftersom två av museerna finns i Stockholm måste myndighetschefen tillbringa tid på båda orterna. Någon särskild åtgärd med anledning av motion Kr258 (s) är inte påkallad.

Vad beträffar Kristdemokraternas förslag till åtgärder för att komma till rätta med svavelutfällningarna på regalskeppet Vasa vill utskottet erinra om att Statens maritima museer genom förslag i budgetpropositionen för 2005 tillförts 2,5 miljoner kronor fr.o.m. 2005 ”för att möjliggöra ett fortsatt bevarandearbete av regalskeppet Vasa”.

Av propositionen framgår också att arbetet med att bevara skeppet Vasa fortskrider. Under 2004 har bl.a. en ny klimatanläggning installerats i musei-byggnaden. Samtidigt fortsätter konserveringsarbetet och förberedelserna för att ge skeppet en ny vagg. Vidare pågår en omfattande forskning kring utfällningarna i skrovet. Regeringen har under en tvåårsperiod betalat ut ca 9 miljoner kronor till projektet.

Enligt utskottets mening bör forskargruppens utlåtanden styra de fortsatta insatserna för att komma till rätta med utfällningarna. Något initiativ från riksdagens sida i denna fråga är inte påkallat.

I motion 2003/04:Kr261 (v) föreslås att regeringen ska låta utreda förutsättningarna för ett statligt stöd till ett nytt varvshistoriskt museum. Utskottet biträder inte detta förslag.

Sammanfattningsvis avstyrker utskottet motionerna 2003/04:Kr261 (v), 2003/04:Kr387 (kd) yrkande 13 och Kr258 (s).

Nobelcenter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett förslag om att uppföra ett Nobelcenter i Västra Klara-området eftersom Nobelstiftelsen med Kulturdepartementet diskuterar en helt annan lösning för sina lokalbehov.

Motionen

Elizabeth Nyström och Björn Hamilton (m) föreslår i *motion Kr334* att ett Nobelcenter ska uppföras i Stockholm. Staten bör enligt motionärerna ta initiativ till en internationell mötesplats – ett Nobelcenter – som kan finansieras av olika intressenter. Västra Klara-området är en av de få platser i Stockholm som utrymmesmässigt och kommunikationsmässigt skulle kunna möta de högt ställda kraven på en sådan anläggning. Beslut är också taget om etablering i samma område av en kombinerad kongress- och hotellanläggning. Lämplig mark för ett Nobelcenter finns i direkt anslutning till kongressanläggningen genom överdäckning av intilliggande trafikkarusell.

Kombinationen blir enligt motionärerna en megaattraktion med sjöläge i anslutning till Stockholms stadshus, Rosenbad, Riksdagshuset och Gamla stan.

Att omgående utlysa en prestigeladdad internationell arkitekttävling skapar internationell massmedial uppmärksamhet på Stockholm och Sverige. Motionärerna räknar med att centret ska få status som en av de stora arkitektoniska sevärdheterna i Europa och världen. Målet bör vara att inviga ett Nobelcenter i Stockholm på Alfred Nobels 175-årsdag i oktober 2008.

Utskottets ställningstagande

Den särskilde utredaren, före statsrådet Bengt Göransson, redovisade i september 1997 ett förslag till lokalisering och finansiering av ett Nobelcenter i Stockholm (SOU 1997:117). Av de alternativ som övervägdes förordade Bengt Göransson en nybyggnad vid f.d. Järnvägsparken vid Tegelbacken mitt emot Sheraton hotell. Han hade också övervägt en nybyggnad i samband med en spåröverbyggnad vid Centralen men alltså inte stannat för den lösningen.

Utredningsmannens förslag fördes inte vidare av regeringen. I budgetpropositionen för 2003 föreslog regeringen att 10 miljoner kronor skulle anvisas till ett Nobelmuseum. Som en följd av detta är Nobelmuseet tills vidare inrymt i Börshuset i Gamla stan. Nobelstiftelsen har för egen del tidigare önskat ta i anspråk tomten bakom Nationalmuseum. Detta alternativ är dock inte längre aktuellt. Nobelstiftelsen ser detta område som ett framtida expansionsutrymme för Nationalmuseum.

Hösten 2004 tog emellertid Nobelstiftelsen upp en diskussion med Kulturdepartementet för att komma fram till en permanent lösning. Det alternativ som diskuteras motsvarar inte motionärernas förslag.

Mot denna bakgrund finns det enligt utskottets mening inte anledning för riksdagen att lyfta fram den lösning som motionärerna förordar.

Utskottet avstyrker därför motion Kr334 (m).

Kvinnomuseer

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsförslag om de särskilda kvinnomuseerna och hur de kan bidra till att belysa genusperspektivet eftersom ett utredningsbetänkande som berör dessa frågor för närvarande bereds i Regeringskansliet.

Jämför reservation 9 (kd).

Motionen

Kristdemokraterna föreslår i *kommittémotion 2003/04:Kr387* att regeringen ska uppmärksammas på de särskilda kvinnomuseerna och hur dessa kan bidra till att belysa genusperspektivet (yrkande 14). Bakgrunden till förslaget är att man ansett att kontakterna mellan museerna och forskarsamhället behöver stärkas och att regeringen därför tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att ta fram förslag till hur genusperspektivet kan få större genomslag i museernas verksamhet.

Utskottets ställningstagande

I juni 2001 tillsatte regeringen en särskild arbetsgrupp med uppgift att ta fram förslag till hur genusperspektivet ska kunna ges ett större genomslag i museernas verksamhet. Arbetsgruppen Genus på museer lämnade sin slutrapport i januari 2004 (Ds 2003:61). I den här arbetsgruppen föreslagit att man ska satsa på vidareutbildning för museiverksamma, på museiforskning med genusperspektiv samt på att gestalta genus i utställningar och pedagogisk verksamhet. Arbetsgruppen har också föreslagit att man ska inrätta ett intellektuellt forum för museerna där en dialog kring genus och museiverksamhet kan föras.

Arbetsgruppens förslag ligger i linje med motionärernas förslag. Utskottet är inte berett att föregripa regeringens beredning av arbetsgruppens betänkande och avstyrker därför motion 2003/04:Kr387 (kd) yrkande 14.

Matkultur – Grythyttan

Utskottets förslag i korthet

Mat- och måltidskultur samt förslag om att göra Måltidens hus i Grythyttan till ett nationellt centrum och att pröva förutsättningarna för ett statligt engagemang i Måltidsmuseum i Grythyttan tas upp i några motioner som avstyrks av utskottet.

Jämför reservation 10 (fp).

Motionerna

Marianne Carlström (s) och Christina Nenes (s) anser i *motion 2003/04:Kr364* att mat- och måltidskulturen är en viktig del av vår kulturpolitik och därför måste ha en given plats i kulturpolitiken. Måltiden ingår i alla människors liv, den utgör en faktor som påverkar livskvaliteten och den är något som vi verkligen kan relatera till. Motionärerna vill att riksdagen ska göra ett tillkännagivande av denna innebörd.

Folkpartiet föreslår i sin *partimotion Kr368* en utredning om att göra Måltidens hus i Grythyttan till ett nationellt centrum för måltiden med både bakåtblickande och framåtblickande verksamhet (yrkande 38). Måltiden har

utvecklats från att vara en nödvändighet för överlevnad till att ibland vara en helhetsupplevelse där alla sinnen finns med: syn, hörsel, smak, lukt och känsel. Det behövs en motvikt till snabbmatskulturen. En sådan har byggts upp i Grythyttan genom den högskoleutbildning för restaurangnäringen som utvecklats vid Örebro universitet. Måltidens hus har etablerats i Grythyttan, vilket har blivit av stor betydelse för tillväxten i Hällefors kommun.

Lennart Axelsson m.fl. (s, mp, c, fp, kd, m) föreslår i *motion 2003/04:Kr373* ett tillkännagivande om behovet av att pröva förutsättningarna för ett statligt engagemang för ett måltidsmuseum i Grythyttan. Av motionen framgår att stiftelsen Måltidsmuseum i Grythyttan bildades i december 2002 genom Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare (SHR), Hotell- och Restaurangfacket (HRF), Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), Måltidsakademien och Hällefors kommun. Museet har tre huvudmål: det första är att utveckla en identitet kring det nationella måltidsbegreppet; det andra är att låta omvärlden fokusera på Sverige som en unik arena för måltidsupplevelse; det tredje är att vara ett öppet och generöst forum för världens alla måltidskulturer. Huvudman för projektet är stiftelsen Måltidsmuseum i Grythyttan som erhållit stöd bl.a. från Stiftelsen Framtidens kultur och Länsstyrelsen i Örebro län. Enligt motionärerna är museiverksamheten av så stort nationellt intresse att det är angeläget att regeringen prövar förutsättningarna för ett statligt engagemang för Måltidsmuseum i Grythyttan.

Utskottets ställningstagande

Mat och matlagning har fått en mer framträdande plats i vår kultur. Det stora utbudet av kokböcker och tv:s matlagningsprogram vittnar om detta. Förutom att det svenska köket med traditionella inhemska råvaror har fått ett ökat intresse har svenskarna under de senaste decennierna sökt sig allt längre ut i världen och i takt med ett ökat resande har intresset för nya, exotiska maträtter vuxit. Sedan länge finns i landet också restauranger med kök som återspeglar mathållningen i olika delar av världen.

Med den nya matkulturen har också snabbmaten och färdigfabrikaten kommit. Skräpmat och dålig mathållning har bidragit till att vi svenskar blir alltmer överviktiga.

Liksom motionärerna anser utskottet att måltiden är en viktig del av vår vardag och vår kultur. Den påverkar vår livskvalitet och är grunden för mycket av vårt sociala umgänge. Även om utskottet anser att matkulturens betydelse vuxit starkt är utskottet dock inte berett att gå så långt som att förorda att matkultur ska ingå som en beståndsdel i en statligt styrd kulturpolitik.

Utskottet har tidigare behandlat förslag om ett statligt engagemang för måltidsmuseet i Grythyttan. Utskottet har bl.a. ansett att ansvaret för hur investeringar och drift av ett nytt museum kan finansieras har legat på initiativtagarna. I den nu aktuella motionen – 2003/04:Kr373 (s, mp, c, fp, kd, m) – redovisas inga nya motiv som får utskottet att ompröva sin tidigare uppfattning.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2003/04:Kr364 (s), 2003/04:Kr373 (s, mp, c, fp, kd, m) samt Kr368 (fp) yrkande 38.

Backåkra

Utskottets förslag i korthet

Förslag om att staten ska ta ett ansvar för Dag Hammarskjölds Backåkra avvisas av utskottet eftersom STF redan fått ett statligt bidrag för detta ändamål.

Motionerna

Johan Linander (c) och Lars-Ivar Ericson (c) föreslår i de båda likalydande *motionerna 2003/04:Kr253* yrkande 3 och *T335* yrkande 6 att staten ska ta ett större ansvar för drift och underhåll av Dag Hammarskjölds Backåkra i södra Skåne som Svenska Turistföreningen genom testamente har fått ta emot. Eftersom STF har ekonomiska problem riskerar Backåkra att förfalla, påpekar motionärerna.

Utskottets ställningstagande

Svenska Turistföreningen uppbär inga statsbidrag för sin verksamhet. Inför 100-årsjubileet av Dag Hammarskjölds födelse har emellertid STF hösten 2004 beviljats ett bidrag på 1 miljon kronor av regeringen (UD) avsett för upprustning av Backåkra. Motionärernas önskemål är således redan tillgodosett.

Utskottet avstyrker motionerna 2003/04:Kr253 (c) yrkande 3 och T335 (c) yrkande 6.

Dokumentation av etnisk musik

Utskottets förslag i korthet

Statens musiksamlingar har i sitt budgetunderlag föreslagit regeringen att Svenskt visarkiv ska få ett resurstillskott för att kunna samla in och arkivera nya etniska musikformer i Sverige. Ett motionsförslag med ett sådant krav avstyrks därför av utskottet.

Jämför reservation 11 (c).

Motionen

Lars-Ivar Ericson (c) föreslår i *motion Kr224* att man ska börja arkivera sång och musik som skapats av nya svenskar. Motionären erinrar om att vi lever i ett mångkulturellt Sverige och att våra nya svenskers kultur berikar

det svenska samhället. Ett exempel på detta är nya svenskars sånger och musik. Därför är det enligt hans mening viktigt att se över vilka instanser som ska svara för att denna sång- och musikproduktion blir bevarad till kommande generationer genom arkivering. Riksdagen bör göra ett tillkännagivande av denna innebörd, anser motionären.

Utskottets ställningstagande

Liksom motionären anser utskottet att det svenska samhället har berikats av de nya svenskarnas kultur. Inte minst gäller det deras sång och musik. Många gånger finns denna sång och musik bevarad, antingen i form av kommersiellt utgivna fonogram eller som radio- och tv-program som arkiveras av Statens arkiv för ljud och bild.

En annan form av dokumentation har Musikmuseet svarat för. Detta museum började 1989 dokumentera olika invandrargrupperns musik. Bland annat kopierade man ett stort antal band från radions invandrarspråksredaktioner och samlade in andra inspelningar. Projektet blev upptakten till programserien Mix Musikcafé som startade 1991. Denna programserie, som också sändes i radio, var under de kommande tio åren basen för dokumentationen av invandrargrupperns etniska musik. Demoband och andra inspelningar som sändes in av grupper som ville medverka i Mix Musikcafé arkiverades tillsammans med de inspelningar som gjordes av själva framträdandena. I brist på fortsatt ekonomiskt stöd fick programserien läggas ned 2001.

Svenskt visarkiv ingår liksom Musikmuseet i myndigheten Statens musiksamlingar. Ansvaret för insamling och arkivering av folkmusik inom myndigheten ligger numera på Visarkivet. I sitt budgetunderlag för 2006 har Statens musiksamlingar begärt medel för att åter kunna samla in och arkivera nya etniska musikformer i Sverige.

Något initiativ i denna fråga från riksdagens sida är mot denna bakgrund inte påkallat. Utskottet avstyrker därför motion Kr224 (c).

Statligt stöd till vissa museer

Utskottets förslag i korthet

I ett antal motioner krävs att tio utpekade museer ska ges en annan, ur bidragssynpunkt mer gynnad ställning som regionalt museum, nationellt ansvarsmuseum, riksmuseum eller bli tilldelat ett nationellt uppdrag eller att staten ska ta på sig ett större ekonomiskt ansvar för verksamheten. Utskottet avstyrker dessa förslag med hänvisning till sitt tidigare uttalande att inga fler centrala museer eller andra typer av statligt finansierade museer bör inrättas. De museer det är frågan om är:

- Julita gård,
- Skogsmuseet i Lycksele,
- Norrköpings konstmuseum,
- Sveriges rundradiomuseum i Motala,
- Synskadades museum,
- IT-ceum i Linköping,
- Historiska museet i Lund,
- Världsarvmuseum vid Höga kusten,
- Ekomuseum Bergslagen,
- Fotbollsmuseet i Degerfors.

Motionerna

I sammanlagt 15 motionsyrkanden föreslås att vissa utpekade museer antingen direkt eller indirekt ska ges ett ökat statligt stöd.

Julita gård

Fredrik Olovsson (s) och Michael Hagberg (s) föreslår i *motion 2003/04:Kr372* att Nordiska museet ska ges möjlighet att låta Julita gård bygga upp en tidigare planerad agrarhistorisk utställning avsedd att belysa Sveriges odlingshistoria under 6 000 år. Motionärerna ser det som angeläget att museet får denna möjlighet för att framstå som ett mer komplett lantbruksmuseum med kraft att föra viktig kunskap om vår historia vidare samt för att kunna bidra till en positiv utveckling i regionen. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Skogsmuseet i Lycksele

I fyra motioner föreslås att Stiftelsen Skogsmuseet i Lycksele ska omvandlas till ett nationellt ansvarsmuseum. Stiftelsen bildades 1983 med Lycksele kommun och Västerbottens läns landsting som huvudmän.

Likalydande förslag av denna innebörd framförs av Yvonne Ångström (fp) i de båda *motionerna 2003/04:Kr216* och *Kr226*.

Även Ingegerd Saarinen (mp) föreslår i de likalydande *motionerna 2003/04:Kr260* och *Kr250* att Skogsmuseet i Lycksele ska bli ett nationellt ansvarsmuseum.

Norrköpings konstmuseum

Louise Malmström (s) och Billy Gustafsson (s) föreslår i *motion 2003/04:Kr246* att riksdagen ska uttala sig för att Norrköpings konstmuseum bör få ställning som regionalt museum. Motionärerna framhåller att Norrköpings konstmuseum kvalitetsmässigt ligger i klass med andra renomméerade konstmuseer i Sverige som exempelvis de i Göteborg och Malmö. Till skillnad från dessa båda museer får Norrköpings konstmuseum dock inget statligt stöd. Det statliga museistöd som utdelas till regionen förfogar Länsmuseumet i Linköping över, och det kommer därför inte Norrköpings konstmuseum till del.

I *motion Kr383* begär Louise Malmström (s) dessutom att en översyn ska göras av vilka museer som ska betraktas som regionala och hur deras verksamhet därefter med jämna mellanrum ska följas upp. Är listan över statsbidragsberättigade museer alltför statisk år efter år läggs en hämsko över de svenska museernas utveckling, anser motionären. Drivkraften att utvecklas och pröva något nytt finns inte om man vet att man ändå kommer att vara berättigad till bidrag, och för dem som vill starta nya museer eller utveckla lokala sådana är det i princip omöjligt att slå sig in på listan och få del av statsbidragen.

Radiohistoria

Sonia Karlsson (s) föreslår i *motionerna 2003/04:Kr258* och *Kr319* att man i ägardirektiven för Teracom AB ska skriva in vikten av att bolaget vårdar och värnar rundradios historia genom Sveriges rundradiomuseum i Motala. Av motionen framgår att Rundradiostationen i Bondebacka i Motala var vår första rikssändare och på sin tid en av de kraftigaste i Europa. År 1977 öppnades ett rundradiomuseum i den ursprungliga sändarstationsbyggnaden. Museet ägs sedan 1992 av det helstatliga bolaget Teracom AB. Museet upprustades 1997 och fick vid återinvigningen namnet Sveriges rundradiomuseum. Motala kommun och Teracom AB har de senaste åren delat på kostnaderna för museiverksamheten, men Teracom AB har därefter meddelat att bolaget inte har möjlighet att vara med och finansiera den fortsatta verksamheten vid Rundradiomuseet.

Motionären anser att Sveriges rundradiomuseum är en nationell angelägenhet. Motala kommun är beredd att till viss del stödja verksamheten vid museet, men staten har det övergripande ansvaret för att Rundradiomuseet och rundradios historia på bästa sätt vårdas och värnas för kommande generationer.

Synskadades museum

Kaj Nordquist (s) föreslår i *motion Kr259* att riksdagen ska göra ett tillkännagivande om framtiden för Synskadades museum. Synskadades Riksförbund (SRF) har för sin del konstaterat att man inte har pengar att fortsätta driften av museet. Förbundet har därför beslutat att lägga ned museet och avveckla verksamheten från den 1 juli 2005 om inte ekonomiskt stöd kan erhållas tidigare. Följden blir att det enda museum som finns med specialinriktning på funktionshinder upphör och att man också förlorar en resurs som kan ge andra museer stöd i arbetet med att göra museer tillgängliga för funktionshindrade.

IT-ceum i Linköping

Yvonne Andersson och Sven Brus (kd) vill i *motion Kr271* att datamuseet IT-ceum i Linköping ska ses som en del av det svenska kulturella arv som bör bevaras.

Bakgrunden till förslaget är att Linköpings universitet i samarbete med ett privat företag driver ett projekt med avsikt att skapa ett svenskt datamuseum i Linköping. Projektet finansieras med medel från Westman-Wernerska stiftelsen och har även stötts av Saab. Det har dock på grund av sin svaga ekonomi inte möjlighet att expandera i den utsträckning som det borde. Det är därför synnerligen viktigt att museet ses som en del av bevarandet av vårt svenska kulturella arv, anser motionärerna.

Kulturdepartementets ansvar för museer

I *motion 2003/04:Ub384* av Ulf Nilsson m.fl. (fp) föreslås att Kulturdepartementet ska göra en översyn av vilka museer, oavsett huvudman, som Kulturdepartementet bör ta ett ansvar för (yrkande 2). Motionärerna anser att Kulturdepartementet bör ha ett övergripande engagemang även för kulturverksamhet som finansieras av annan huvudman. Detta engagemang kan sedan manifesteras på olika sätt, skriver motionärerna. Det kan ha formen av ekonomiskt stöd, hjälp att hitta samverkanslösningar eller att överföra ansvaret för verksamheten på Kulturdepartementet.

Motionärerna tar som utgångspunkt för sitt resonemang Historiska museet i Lund. Det är, anser de, på lång sikt orimligt att lägga allt ansvar för ett museum av detta slag på ett enskilt universitet. Historiska museet i Lund har för södra Sverige ungefär samma typ av uppgifter, som Statens historiska museum i Stockholm har för Sverige. Om museet i fortsättningen ska kunna leva upp till sitt uppdrag, måste därför ansvaret för verksamheten vidgas utanför universitetet.

Världsarv – Höga kusten

Birgitta Sellén m.fl. (c, fp, kd) föreslår i *motion 2003/04:Kr351* att Länsstyrelsen i Västernorrlands län i samarbete med de statliga verken, ska få i uppdrag att konkretisera idéerna kring ett världsarvsmuseum vid Höga kus-

ten med ett nationellt uppdrag att redovisa de delar av Sveriges geologiska utveckling som är kopplade till landhöjning. I motionen erinras om att Höga kusten har blivit inskriven på Unescos världsarvslista som ett område med världsunik landhöjningsgeologi. Många olika parter har på initiativ av länsstyrelsen i Västernorrland tillsammans påbörjat arbetet med att förbättra besöksanläggningar och information i och kring världsarvet. I dessa diskussioner har frågan väckts om att ett världsarvmuseum för Höga kusten även skulle kunna ha ett nationellt uppdrag att redovisa de delar av Sveriges geologiska utveckling som är kopplade till landhöjning. Detta ingår ej i något befintligt museum i landet.

Ekomuseum Bergslagen

Per Erik Granström och Sven-Erik Österberg (s) föreslår i *motion 2003/04: Kr352* att Ekomuseum Bergslagen ska ges en långsiktig statlig finansiering som grund. Ekomuseum har skapat sig en stark ställning i svensk kultur- och museivärld, men behöver en tryggare finansiering för att kunna utvecklas på ett för Bergslagen gynnsamt sätt.

Stiftelsen Ekomuseum Bergslagen har alltsedan 1986 varit verksam i södra Dalarna och Västmanland. Ekomuseum Bergslagen började som ett nyskapande museiexperiment, men har utvecklat en stark samarbetsorganisation mellan sju kommuner och två län: Hallstahammar, Surahammar, Skinnskatteberg, Fagersta och Norberg i Västmanlands län samt Smedjebacken och Ludvika i Dalarnas län.

Ekomuseum är ingen byggnad med samlingar av föremål utan består av 49 autentiska besöksmål av stort industrihistoriskt och kulturhistoriskt intresse fördelade i de sju kommunerna. Miljöerna uppvisar olika teman såsom hyttor, smedjor, gruvor och bostäder av skilda slag, vilka synliggör Bergslagens unika historia. Detta pärlband av historiska originalmiljöer binder samman nutidens människor i hela regionen.

Ekonomi baseras dels på stiftarnas årliga fasta bidrag, dels på bidrag från de båda länsmuseumerna som årligen skjuter till 116 000 kronor vardera. För en bredare verksamhet och särskilda projekt söks medel ur statliga fonder och från EU.

Fotbollsmuseum

Peter Pedersen (v) föreslår i *motion Kr331* att Fotbollsmuseet i Degerfors ska ges möjlighet att utvecklas till ett riksmuseum för fotboll i Sverige (yrkande 2). Museet, som till att börja med främst speglade Degerfors IF:s historia, tillkom i början av 1990-talet. Det har flyttat till nya lokaler och där utvecklats till ett "Fotbollens Hus", bl.a. till följd av den bildade Fotbollsakademin. Utställningarna har nu breddats och omfattar även allsvenskans historia, svensk landslagsfotboll, VM-fotbollens historia, samt dam- och flickfotbollens utveckling. I motionen föreslås att riksdagen ska göra ett tillkännagivande av denna innebörd.

Utskottets ställningstagande

I de motioner som utskottet behandlar i detta sammanhang föreslås att tio utpekade museer ska ges en annan, ur bidragssynpunkt mer gynnad ställning som regionalt museum, nationellt ansvarsmuseum, riksmuseum eller bli tilldelat ett nationellt uppdrag eller att staten ska ta på sig ett större ekonomiskt ansvar för verksamheten. Bland förslagen finns flera goda exempel på hur kulturen sprids över landet och engagerar de lokala intressena.

Förslag av detta slag har utskottet vid tidigare tillfällen regelmässigt avvisat genom att hänvisa till ett principuttalande som kulturutskottet gjorde 1987³. På förslag av utskottet avslog riksdagen då ett antal motioner med argumentet att man ”för närvarande” inte borde inrätta fler centrala museer eller andra typer av statligt finansierade museer. Utskottet har tidigare också slagit fast att de som tar initiativ till nya museer bör se till att investeringar och drift kan finansieras. Oavsett hur välmotiverad en stödinsats än kan te sig är det inte självklart att ett statligt engagemang alltid är den bästa lösningen. Det är inte heller rimligt att räkna med att staten generellt ska gå in som finansär bara för att andra alternativ saknas. Med varje nytt bidragsberättigat museum följer krav på ökade statsbidrag som måste finansieras antingen med ökade anslag eller genom att andra bidragsberättigade museer får sina bidrag beskurna i motsvarande mån. Prioriteringar av detta slag måste göras insatta i ett större sammanhang och grundas på ett fullgott beslutsunderlag som belyser vilka ekonomiska konsekvenser varje sådant åtagande ger upphov till.

När det gäller de nu aktuella motionerna ser utskottet ingen anledning att frångå sin tidigare principiella uppfattning. De bör avslås av riksdagen.

I anslutning till några av dessa motioner vill utskottet även framhålla följande.

I motion 2003/04:Kr372 (s) föreslås att Nordiska museet ska ges möjlighet att låta Julita gård bygga upp en agrarhistorisk utställning avsedd att belysa Sveriges odlingshistoria under 6 000 år. Julita gård är en del av Nordiska museet, och det är i första hand upp till museet att inom sina givna ekonomiska ramar avgöra hur tilldelade medel ska fördelas mellan de olika enheterna.

I motion 2003/04:Kr246 (s) föreslås att Norrköpings konstmuseum bör få ställning som regionalt museum. Museet får i dag inget statligt stöd eftersom Läns museet i Linköping förfogar över det statliga museistöd som utdelas till regionen. Utskottet vill därför erinra om att regionala museer som får statsbidrag enligt förordningen (1996:1598) om statsbidrag till regional kulturverksamhet har möjlighet att låta en del av bidraget gå till ett annat regionalt eller lokalt museum som kan komplettera det statligt stödda museets verksamhet inom något område.

³ Betänkande 1986/87:KrU21 s. 7–9.

I motionerna 2003/04:Kr258 (s) och Kr319 (s) föreslås att man i ägardirektiven för Teracom AB ska skriva in vikten av att bolaget vårdar och värnar rundradions historia genom Sveriges rundradiomuseum i Motala. Teracom AB är ett statligt helägt aktiebolag som enligt sin bolagsordning ska bedriva utsändning och överföring av radio- och tv-program. Bolaget svarar bl.a. för utbyggnaden av det digitala marksända tv-nätet. De omfattande investeringar som bolaget gjorde i detta nät mot slutet av 1990-talet, liksom stora underskott i ett dotterbolag, medförde att Teracom AB hamnade i ekonomisk kris. År 2001 begärde bolaget ett kapitaltillskott av ägaren staten. Vid en extra bolagsstämma i november samma år fick styrelsen i uppdrag att omstrukturera verksamheten och koncentrera sig på sina kärnuppgifter så att bolaget på ett kostnadseffektivt sätt kunde bedriva utsändning av radio och tv över ett rikstäckande marknät.

Utskottet har mot denna bakgrund förståelse för att Teracom AB i princip frånsagt sig det ekonomiska ansvaret för Rundradiomuseum i Motala. Värt att notera är också att bolaget fortfarande äger museibygnaden och på det sättet indirekt stöder verksamheten vid museet. Teracom AB tar således inte ut någon egentlig hyra men debiterar kommunen ett schablonberäknat belopp som inkluderar kostnader för el, värme och vatten och avlopp. Avgiften är så beräknad att den enligt uppgift från bolaget inrymmer en inte obetydlig subvention.

I motion Kr259 (s) föreslås att ekonomiskt stöd ska utgå till Synskadades museum. Om inget stöd kan uppbringas till mitten av sommaren kommer museet att läggas ned. Man förlorar då en resurs som kan ge andra museer stöd i arbetet med att göra dem tillgängliga för funktionshindrade. Utskottet ser detta stöd som viktigt men utgår från att även Synskadades Riksförbund (SRF) besitter denna kompetens.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2003/04:Kr216 (fp), 2003/04:Kr246 (s), 2003/04:Kr258 (s), 2003/04:Kr260 (mp), 2003/04:Kr351 (c, fp, kd), 2003/04:Kr352 (s), 2003/04:Kr372 (s), 2003/04:Ub384 (fp) yrkande 2, Kr226 (fp), Kr250 (mp), Kr259 (s), Kr271 (kd), Kr319 (s), Kr331 (v) yrkande 2 och Kr383 (s).

Omvandla Forum för levande historia till en stiftelse

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsförslag om att ombilda Forum för levande historia från myndighet till stiftelse, bl.a. med hänvisning till att stiftelseformen ger en mer begränsad insyn i verksamheten.

Jämför reservation 12 (fp).

Motionen

Folkpartiet föreslår i *partimotion Kr368* att Forum för levande historia ska omvandlas till en stiftelse i vilken även andra än svenska staten är huvudmän (yrkande 40). Enligt Folkpartiet är det av flera skäl olyckligt att det är en statlig myndighet som sköter information och opinionsbildning kring dessa frågor och särskilt kring dokumentation och kunskapsöverföring som rör Förintelsen. I motionen föreslås att riksdagen ska göra ett tillkännagivande till regeringen i denna fråga.

Utskottets ställningstagande

Organisationsformen för Forum för levande historia prövades inför bildandet av myndigheten. Den kommitté som hade till uppgift att utreda etablerandet diskuterade frågan i sitt slutbetänkande⁴. För myndighetsformen talade generellt möjligheten till öppenhet och insyn, ansåg kommittén. I betänkandet hänvisades också till riksdagens beslut med anledning av propositionen Statlig förvaltning i medborgarnas tjänst⁵. I det sammanhanget hade som en allmän rekommendation uttalats att anslagsberoende statlig verksamhet, som inte är utsatt för konkurrens, i huvudsak bör bedrivas i myndighetsform. Mot denna bakgrund blev myndighetsformen den organisationsform som kommittén kom att förorda.

Utskottet ser för egen del ingen anledning att ompröva denna organisationsform. Bland de alternativ som kommittén prövade fanns visserligen inte stiftelseformen, men mot ett sådant val talar inte minst den mer begränsade insyn som är förknippad med denna organisationsform.

Utskottet avstyrker därför motion Kr368 (fp) yrkande 40.

Information och forskning om illdåd mot olika folkgrupper

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag om forskningsinsatser och olika typer av informationskampanjer mot intolerans, folkmord och andra typer av illdåd mot folkgrupper. Många av de frågor som har tagits upp i motionerna har redan beaktats av Forum för levande historia och är därför i betydande utsträckning redan tillgodosedda.

Jämför reservationerna 13 (m), 14 (kd) och 15 (v).

⁴ Forum för levande historia (SOU 2001:5), s. 147–153.

⁵ Proposition 1997/98:136, betänkande 1997/98:KU31, riksdagsskrivelse 1997/98:294.

Motionerna

I flera motioner krävs att man ska satsa på forskning och olika typer av kampanjer för att sprida information om bl.a. romer, rasism, antisemitism, nazism, kommunism, islamofobi och folkmord; frågor som nära knyter an till Forum för levande historias verksamhet.

Torsten Lindström m.fl. (kd) begär i *motion Kr273* att staten ska göra nya insatser för att nazismens offer ska hedras och Förintelsen aldrig glömmas eller upprepas (yrkande 1). En bok har getts ut, forskning har understötts och en särskild myndighet, Forum för levande historia, har inrättats. Nu finns emellertid farhågor för att det svenska engagemanget håller på att mattas av. Det är illavarslande i synnerhet i en tid då nynazistiska krafter då och då sticker fram. I de svenska kommunalvalen 2002 hade extrema grupper vissa framgångar.

I samma motion krävs också en upplysningskampanj om och mot kommunism som motionärerna ser som en annan ideologi som skördat många offer (yrkande 2).

Ett gemensamt drag mellan nazism och kommunism är enligt motionärerna inslaget av antisemitism. Under det gångna året har rapporter om en tilltagande antisemitism i världen och i all synnerhet västra Europa kommit. Motionärerna begär därför också en upplysningskampanj om och mot antisemitism (yrkande 3).

I motionen avkrävs regeringen slutligen också en redogörelse för vilka åtgärder den vidtagit för att motverka antisemitism, nazism och kommunism och vilket resultat detta givit (yrkande 4).

Birgitta Ohlsson (fp) vill i *motion Kr268* att man ska uppmärksamma och aktivt agera mot antisemitism i Sverige (yrkande 1). Upplysning är A och O och därför krävs att lärarkåren, polisen, rättsväsendet, journalister och andra viktiga yrkesgrupper i större utsträckning ges möjlighet till utbildning, kunskap och resurser att uppmärksamma frågan.

Snarlika krav framförs av Erik Ullenhag (fp) som i *motion Kr261* vill att regeringen bekämpar antisemitismen (yrkande 1) och islamofobin (yrkande 2) samt genomför en större utbildningssatsning mot antisemitism och islamofobi (yrkande 4) riktad till strategiska grupper såsom lärare, personal inom rättsväsendet, journalister och opinionsbildare.

Kristdemokraterna föreslår i *kommittémotion Ub480* att man i skolundervisningen genomför en kampanj om kommunismens brott mot mänskligheten (yrkande 9). I motionen erinras om att kunskapen om nazisternas brott under andra världskriget har stärkts i och med kampanjen *Om detta må ni berätta* som genomfördes för några år sedan. Betydligt färre ungdomar känner enligt motionärerna till de brott mot mänskligheten som genomförts av kommunistiska regimer över världen. Forum för levande historia bör få i uppdrag att genomföra en liknande kampanj om kommunismens illdåd.

Erling Bager och Karin Pilsäter (fp) föreslår i *motion U316* att Sverige ska verka för ett centrum för forskning om assyrierna/syrianerna/kaldéernas öde och framför allt om seyfo, folkmordet, samt att det inbegrips i Forum för levande historia (yrkande 4). I motionen begärs att den svenska riksdagen agerar för att tillräckligt med material grävs fram och stängda arkiv öppnas i Turkiet och Tyskland för att skapa klarhet i vad som hände under första världskriget. Sverige bör erkänna folkmordet på assyrierna/syrianerna/kaldéerna under första världskriget i Turkiet.

Sten Tolgfors (m) vill med sitt förslag i *motion Kr227* stödja forskning och information om folkmord, etnisk rensning och brott mot mänskligheten. En sådan satsning skulle enligt motionären främja och utveckla diskussionen om demokrati och mänskliga rättigheter. Den skulle också bidra till att många invandrare skulle känna sig bättre hemma i Sverige. Motionären föreslår att regeringen ska utforma denna satsning.

Elina Linna m.fl. (v) föreslår i *motion Kr284* att regeringen ska få i uppdrag att överväga vilken myndighet som kan ges ett samlat ansvar för information om romernas historia, språk och kultur samt hur en sådan satsning ska finansieras (yrkande 1). Regeringen ska också återkomma med förslag till stöd för romernas språk (yrkande 2). Motionärerna begär dessutom att Sverige ska lyfta fram den romska frågan inom såväl Nordiska rådet som EU (yrkande 3).

Gunnar Andrén och Anna Grönlund Krantz (fp) vill i *motion Kr325* att Kirunasvenskarna och deras öde i Sovjetunionen klarläggs genom historisk forskning (yrkande 1). Särskilt angeläget är det att få klarlagt vad som hände de Kirunasvenskar som under dessa år, förgäves, sökte stöd hos Sveriges ambassad i Moskva (yrkande 2).

Joe Frans (s) föreslår i *motion Kr336* en undersökning som klargör i vilken utsträckning Sverige bedrivit slavhandel över Atlanten. Resultatet av undersökningen ska användas för att förbättra våra skolböcker och undervisningen på området. Enligt motionen gick kung Gustav III i slutet av 1700-talet in för att organisera svensk slavhandel i Västindien.

Utskottets ställningstagande

De frågor som motionärerna tar upp är ständigt aktuella. Den 27 januari 2005 antog Europaparlamentet en resolution om Förintelsen, antisemitism och rasism.⁶ Det skedde på dagen 60 år efter befrielsen av Nazi-Tysklands dödsläger Auschwitz-Birkenau, där uppemot 1,5 miljoner judar, romer, polacker, ryssar och fångar av olika nationaliteter, liksom homosexuella, mördades. I resolutionen slås fast att Europa inte får glömma bort sin historia. De koncentrations- och förintelseläger som byggdes av nazisterna hör till de skamligaste och smärtsammaste inslagen i vår kontinents historia. De brott som begicks i Auschwitz måste leva kvar i minnet hos

⁶ Europaparlamentets resolution om minnet av Förintelsen, antisemitism och rasism, antagen den 27 januari 2005, P6_TA-PROV (2005)0018.

kommande generationer som en varning om denna typ av folkmord som bottnar i människoförakt, hat, antisemitism, rasism och totalitarism. Medlemsstaterna uppmanas att fördöma intolerans, rashat och rasistiskt våld samt samordna insatserna för att bekämpa antisemitism och övergrepp på minoritetsgrupper som romer. Kampen mot antisemitism och rasism bör också förstärkas genom att särskilt ungdomar görs medvetna om Förintelsen och de lärdomar som kan dras av den.

Forum för levande historia har tillkommit i detta syfte. Myndigheten inrättades som ett kunskapscentrum med det övergripande målet att stärka människors vilja att aktivt verka för allas lika värde. Verksamheten utgår från Förintelsen och ska mana till diskussion och reflektion över frågor om demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter. Men myndigheten ska också behandla andra brott mot mänskligheten ur såväl ett historiskt som ett samtida perspektiv. Forum för levande historia är inte någon forskningsinstitution, däremot arbetar man med att sprida kunskap om historisk forskning på olika sätt.

Ett drygt 15-tal motionsyrkanden lyfter fram frågor med anknytning till den verksamhet som Forum för levande historia bedriver.

I några motioner krävs upplysningskampanjer om nazismens och kommunismens brott. Det görs i bl.a. motionerna Kr273 (kd) och Ub480 (kd). Andra motionärer vill att informationen om antisemitism och islamofobi utökas. Sådana förslag framförs i motionerna Kr261 (fp), Kr268 (fp) och Kr273 (kd). Särskilda utbildningskampanjer bör också genomföras. Enligt en motion – Ub480 (kd) – bör man i skolundervisningen genomföra en kampanj om kommunismens brott mot mänskligheten. Särskilda utbildningsinsatser bör också riktas till strategiska grupper såsom lärare, personal inom rättsväsendet, journalister och opinionsbildare. Förslag av detta slag finns i motionerna Kr261 (fp) och Kr268 (fp). En motionär – Kr227 (m) – vill stödja forskning och information om folkmord, etnisk rensning och brott mot mänskligheten. I motion U316 (fp) begärs att klarhet ska skapas om förföljelsen under första världskriget av kristna grupper som assyrier, syrianer och kaldéer. Romernas historia, språk och kultur tas upp i motion Kr284 (v). I motion Kr325 (fp) lyfts Kirunasvenskarnas öden fram. En motionär – Kr336 (s) – vill få klarlagt i vilken utsträckning Sverige tidigare medverkat i handeln med slavar.

Utskottet vill med anledning av dessa motioner framhålla följande. Utgångspunkten för Forum för levande historia är nazisternas förintelse av ca 6 miljoner europeiska judar. Enligt vad utskottet inhämtat vill myndigheten med sitt arbete stimulera en bredare diskussion om våra värderingar om demokratins roll.

I det syftet informerar myndigheten om folkmord, etnisk rensning och brott mot mänskligheten. Man ordnar även seminarier i dessa frågor och har i denna form behandlat bl.a. terrorn under sovjetregimen, förföljelsen av

romer förr och nu, folkmordet i Rwanda och förföljelserna i Sudan, folkmordet på armenier och andra kristna grupper samt hur man analytiskt, moraliskt och vetenskapligt kan jämföra olika typer av folk mord.

Under 2004 och 2005 kommer romerna och deras situation att vara ett prioriterat verksamhetsområde. Bland annat kommer Forum för levande historia att ta fram en antologi och en serietidning på svenska och romani. Tidigare i år anordnade myndigheten en konferens i Malmö tillsammans med romska organisationer, Diskrimineringsombudsmannen (DO) och andra aktörer. Man överväger också att tillsammans med DO göra en gemensam enkätundersökning om romer.

Till detta kommer att romerna med språket romani chib räknas som en av landets fem nationella minoriteter. Som sådan omfattas romerna av det särskilda stöd på 7 miljoner kronor per år som tillkom 2002 i syfte att främja de nationella minoriteternas språk och kultur.

Frågan om Turkiets folk mord på armenier och andra kristna grupper som assyrier, syrianer och kaldéer har som nämnts tidigare tagits upp i Forum för levande historias seminarieverksamhet. Under 2005 kommer myndigheten dessutom att uppmärksamma 90-årsminnet av folk mordet 1915 på bl.a. armenier, assyrier, syrianer och kaldéer.

I sin verksamhetsplan för 2005 har Forum för levande historia särskilt inriktat sig på frågor som rör intolerans, antisemitism och islamofobi. Myndigheten presenterade i oktober 2004 en rapport – Intoleransrapporten – som grundade sig på enkätsvar från 10 600 högstadie- och gymnasieelever. På grundval av denna kartläggning håller man nu på att ta fram ett fördjupat studiematerial om antisemitism och islamofobi riktat till lärare. Rapporten ska sammanfattas på flera språk och kommer att presenteras på internationella konferenser och på seminarier runt om i landet. I de egna lokalerna kommer myndigheten under sommaren och hösten 2005 att ordna en interaktiv utställning grundad på Intoleransrapporten.

Forum för levande historia arbetar även på annat sätt gentemot skolorna. För lärare och andra berörda yrkeskategorier arrangeras seminarier om islamofobi och antisemitism samt hur man kan arbeta med Förintelsen och andra folk mord. Hos myndigheten kan man beställa särskilt skolmaterial och få tips. Dit kan också elever och lärare komma för att se utställningar, ta del av myndighetens bibliotek och även söka efter fakta på datorer. Förra året ordnade myndigheten också en manifestation tio år efter folk mordet i Rwanda med lärarseminarier och debatter.

Även om Forum för levande historia inte själv bedriver någon historieforskning arbetar myndigheten i nära kontakt med olika forskningsprojekt. Det gäller bl.a. Vetenskapsrådets program om Sveriges förhållande till nazismen, Nazityskland och Förintelsen. Det är ett större projekt som kommer att dras i gång under 2005 och som särskilt ska belysa vilket ansvar Sverige hade för Förintelsen.

Forum för levande historia kan i enstaka fall också tänka sig ta initiativ till olika forskningsprojekt. Ett sådant projekt är Kirunasvenskarna, och skulle ett sådant projekt komma till stånd är man från myndighetens sida intresserad av att informera och sprida kunskap om de forskningsresultat som då kommer fram.

Vad slutligen gäller frågan om Sveriges tidigare delaktighet i slavhandeln är detta ett ämne som enligt Forum för levande historia faller utanför myndighetens sakområde. Ämnet som sådant är enligt utskottets mening av intresse att få belyst, och utskottet utgår från att det kan komma att tas upp som ett forskningsprojekt vid någon av landets historiska institutioner utan något särskilt initiativ från riksdagen.

Som denna genomgång visat har Forum för levande historia ett vidsträckt ansvarsområde, och många av de frågor som tagits upp i motionerna har redan beaktats av myndigheten. Motionärernas förslag är i och med detta i betydande utsträckning tillgodosedda och bör därför inte föranleda någon åtgärd från riksdagens sida. Även de motionsyrkanden som inte kan anses vara tillgodosedda i detta sammanhang bör enligt utskottets mening avslås av riksdagen.

Utskottet avstyrker således motionerna Kr227 (m), Kr261 (fp) yrkandena 1, 2 och 4, Kr268 (fp) yrkande 1, Kr273 (kd) yrkandena 1–4, Kr284 (v) yrkandena 1–3, Kr325 (fp) yrkandena 1 och 2, Kr336 (s), U316 (fp) yrkande 4 och Ub480 (kd) yrkande 9.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Museisektorns struktur, punkt 1 (m)

av Lena Adelson Liljeroth (m), Anna Lindgren (m) och Henrik Westman (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om museisektorns struktur. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Kr209 yrkande 3 och 2004/05:Kr233 yrkande 4.

Ställningstagande

Vi anser att den statliga museisektorn bör få en tydligare struktur. Myndighetsfunktioner kan samordnas, samtidigt som man låter den utåtriktade verksamheten präglas av decentralisering och fördelat ansvar. Behovet av stödfunktioner, som administration och lönehantering men också magasinering och konservering, kan lösas genom upphandling. Gemensamma magasin skulle kunna erbjuda rationella förvaringsmöjligheter för känsliga föremål.

Vi anser också att begreppet nationella uppdrag behöver utvecklas på museiområdet. De nuvarande ansvarsmuseerna bör ersättas med en ordning där olika museer, oberoende av huvudman, tilldelas väldefinierade nationella ansvarsuppdrag och där den statliga finansieringen regleras i fleråriga avtal. Stor flexibilitet måste finnas när detta system utvecklas, det kan gälla ansvar för allt från samordningen av en hel museisektor till att vårda och visa ett enskilt föremål av stort nationellt värde. En liknande metod bör kunna användas när det gäller det regionala och lokala ansvaret.

Det är enligt vår mening också viktigt att museerna inte ges nya uppgifter och nytt ansvar utan att statsmakten samtidigt tillförsäkrar dem extra medel för att täcka de tillkommande utgifterna. Så t.ex. har man på landets statliga museer lagt nya krav på ökat brand- och inbrottskydd utan att dessa fått extra medel för att klara av denna viktiga uppgift.

Museerna har stor betydelse för forskningen och bör därför ges goda förutsättningar att kunna bedriva forskning av hög klass.

Vi föreslår mot denna bakgrund att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad vi här har sagt om museisektorns struktur. Det innebär att riksdagen bör bifalla motionerna 2003/04:Kr209 (m) yrkande 3 och Kr233 (m) yrkande 4.

- 2. Plan för vård av museernas samlingar, punkt 2 (m, fp, kd)**
av Lennart Kollmats (fp), Gunilla Tjernberg (kd), Lena Adelson Liljeroth (m), Cecilia Wikström (fp), Anna Lindgren (m) och Henrik Westman (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om plan för vård av museernas samlingar. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Kr368 yrkande 18.

Ställningstagande

Sverige har länge brustit i vården av det kulturarv som i form av kunskap, idéer, föremål och miljöer speglar äldre tiders livs- och samhällsformer. Det finns enligt vår mening ett stort behov av kompetent personal för att inventera, vårda och göra samlingarna på museer tillgängliga. Riksdagen bör därför begära att regeringen lägger fram en plan för hur staten ska stödja museerna i deras arbete med att vårda samlingarna i framtiden. Detta bör riksdagen som sin mening ge till känna för regeringen. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr368 (fp) yrkande 18.

- 3. Visning av kulturskatter nära fyndplatsen, punkt 4 (m, fp, kd, c)**
av Lennart Kollmats (fp), Gunilla Tjernberg (kd), Lena Adelson Liljeroth (m), Cecilia Wikström (fp), Anna Lindgren (m), Lars-Ivar Ericson (c) och Henrik Westman (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om visning av kulturskatter nära fyndplatsen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Kr326 yrkande 12 och bifaller delvis motion 2004/05:Kr316.

Ställningstagande

När fornfynd av stort värde hittas placeras de i Stockholm, ofta på Historiska museet. Enligt lag kan fornfynd dock överlåtas eller lånas ut till ett museum som åtar sig att vårda fornfyndet på ett tillfredsställande sätt. Ett skäl för Historiska museet att avstyrka en ansökan om att få "låna" ett fornfynd kan exempelvis vara att fyndet har nationellt intresse och bör vara tillgängligt för forskare eller att föremålstypen från regionen saknas i de nationella samlingarna. Ett annat skäl kan vara att det nya fyndet hör ihop med föremål från samma fyndplats som redan finns på Historiska museet och att samtliga fynd från en fyndplats bör hållas ihop. Vi anser emellertid att det inte är tillräckligt att konstatera att föremålen kan lånas ut. De ska också kunna visas i närheten av fyndplatsen.

Detta bör riksdagen som sin mening ge till känna för regeringen. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion 2003/04:Kr326 (c) yrkande 12. Motion Kr316 (c) blir därigenom i huvudsak tillgodosedd.

4. Lån av museiföremål, punkt 5 (fp)

av Lennart Kollmats (fp) och Cecilia Wikström (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om lån av museiföremål. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Kr265 och bifaller delvis motion 2003/04:Kr295.

Ställningstagande

När museer ute i landet vill låna föremål från de centrala museerna har det visat sig att eventuella avslag på sådana förfrågningar inte kan överklagas till högre instans på samma sätt som gäller vid s.k. fyndfördelning av fornfynd. Om exempelvis ett länsmuseum önskar behålla ett påträffat fornfynd men fått avslag på en sådan framställning kan nämligen Riksantikvarieämbetets beslut omprövas av regeringen. En liknande besvärordning bör finnas även när de regionala museerna vill låna föremål från något centralt museum.

Den nuvarande beslutsordningen riskerar nämligen att leda till onödiga motsättningar mellan centrala och regionala intressen. Enligt vår mening är det därför mycket önskvärt att finna en beslutsordning som innebär att en från parterna fristående instans svarar för lämplighets- och intresseavvägningen.

Vi anser således att en översyn bör göras av beslutsordningen i frågor som rör dispositionen av det nationella kulturarvet för att finna nya och mer ändamålsenliga former. Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin

mening ge till känna för regeringen. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion 2003/04:Kr265 (fp). Motion 2003/04:Kr295 (s) blir därigenom delvis tillgodosedd.

5. Regionala museers ekonomiska situation, punkt 7 (c)

av Lars-Ivar Ericson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om regionala museers ekonomiska situation. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Kr326 yrkande 11 och avslår motionerna 2003/04:Kr279 yrkande 2 och 2004/05:Kr369 yrkandena 3 och 10.

Ställningstagande

Som anges i motion 2003/04:Kr326 (c) har några läns museer en bekymmersam ekonomisk situation. Kulturrådet har nyligen kartlagt deras ekonomi. Enligt min mening bör denna studie kompletteras med en mer brett upplagd undersökning i vilken läns museernas ekonomi och villkor ställs i relation till de nationella museernas förhållanden.

Jag föreslår därför att riksdagen som sin mening ska ge regeringen till känna vad jag här har sagt om behovet av en mer brett upplagd undersökning av läns museernas ekonomi. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion 2003/04:Kr326 (c) yrkande 11 samt avslå motionerna 2003/04:Kr279 (fp) yrkande 2 och Kr369 (fp) yrkandena 3 och 10.

6. Vården av den svenska fotoskatten, punkt 9 (m, fp, kd, c)

av Lennart Kollmats (fp), Gunilla Tjernberg (kd), Lena Adelsohn Liljeroth (m), Cecilia Wikström (fp), Anna Lindgren (m), Lars-Ivar Ericson (c) och Henrik Westman (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om vården av den svenska fotoskatten. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Kr326 yrkande 31.

Ställningstagande

Enligt vår mening behövs det en kraftfull satsning för att bevara och göra den fotografiska bilden tillgänglig, både vad gäller stillbildsfotografi och film. Erfarenheterna från det tidsbegränsade Sesamprojektet för att registrera och vårda museers och arkivs samlingar är mycket goda. Mot denna bakgrund bör regeringen lägga fram ett förslag för riksdagen om utformning, organisation och finansiering av ett särskilt, nationellt Foto-Sesam. Riksdagen bör som sin mening ge till känna för regeringen vad vi här har framhållit. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion 2003/04:Kr326 (c) yrkande 31.

7. Nationell mötesplats för foto, punkt 10 (fp)

av Lennart Kollmats (fp) och Cecilia Wikström (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om nationell mötesplats för foto. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Kr339 och 2004/05:Kr376.

Ställningstagande

Foto har en ojämförlig genomslagskraft. Den fotografiska bilden påverkar hela vår kultur och förändrar ständigt vår världsbild. Att analysera, utveckla och bevara detta kräver ett nationellt ansvarstagande.

Flera förebilder för hur detta kan organiseras finns, t.ex. Nederlands Foto-Instituut i Rotterdam, La Maison de la Photographie i Paris och Finlands Fotografiska Museum i Helsingfors. Sverige behöver en nationell mötesplats för att utveckla fotografin för framtiden och för att ta ett samlat ansvar för bevarandet av den svenska fotoskatten.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna, vilket innebär att riksdagen bör bifalla motionerna 2003/04:Kr339 (fp) och Kr376 (fp).

8. Naturhistoriska riksmuseet, punkt 11 (kd)

av Gunilla Tjernberg (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om Naturhistoriska riksmuseet. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Kr387 yrkande 12 och 2004/05:Kr362 yrkande 15 och avslår motion 2003/04:Kr303 yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Naturhistoriska riksmuseets samlingar förvaras under så bristfälliga förhållanden att deras fortsatta existens är hotad. Nya magasin måste till både för samlingarnas säkerhet och för att forskare ska kunna få tillgång till dem på ett smidigare sätt. Riksdagen har på förslag av kulturutskottet vid upprepade tillfällen stött på regeringen i denna fråga utan att den fått en lösning. Ett förslag till om- och utbyggnad av det s.k. Botanhuset har tagits fram men har ännu inte kommit till stånd. Regeringen bör därför snarast återkomma till riksdagen och redovisa vilka åtgärder den avser att vidta för att Naturhistoriska riksmuseets magasinproblem ska lösas.

Riksdagen bör med bifall till motionerna 2003/04:Kr387 (kd) yrkande 12 och Kr362 (kd) yrkande 15 samt med avslag på motion 2003/04:Kr303 (mp) yrkandena 1–3 som sin mening ge regeringen till känna vad jag här har framhållit.

9. Kvinnomuseer, punkt 15 (kd)

av Gunilla Tjernberg (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om kvinnomuseer. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Kr387 yrkande 14.

Ställningstagande

Museerna redovisade för några år sedan hur kvinnofrågorna behandlas i utställningsverksamheten. Rapporterna visar att det finns behov av ytterligare utvecklingsarbete inom området. Kontakterna mellan museerna och forskarsamhället behöver stärkas. Regeringen har låtit en arbetsgrupp utreda hur genusfrågorna hanteras av museerna, och arbetsgruppens förslag bereds för närvarande i Regeringskansliet. Jag anser att regeringen i detta arbete bör uppmärksamma de särskilda kvinnomuseerna och hur de kan bidra till att belysa genusperspektivet. Jag vill i detta sammanhang särskilt lyfta fram Museum Anna Nordlander i Skellefteå som innehar stor kunskap på detta område.

Jag föreslår således att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad jag här har framhållit om att ta till vara den kompetens som de särskilda kvinnomuseerna har i genusfrågan. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion 2003/04:Kr387 (kd) yrkande 14.

10. Matkultur – Grythyttan, punkt 16 (fp)

av Lennart Kollmats (fp) och Cecilia Wikström (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om matkultur – Grythyttan. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Kr368 yrkande 38, bifaller delvis motion 2003/04:Kr373 och avslår motion 2003/04:Kr364.

Ställningstagande

Måltiden har utvecklats från att vara en nödvändighet för överlevnad till att ibland vara en helhetsupplevelse där alla sinnen finns med: syn, hörsel, smak, lukt och känsel. Enligt vår mening behövs det en motvikt till snabbmatskulturen. En sådan har byggts upp i Grythyttan genom den högskoleutbildning för restaurangnäringen som utvecklats vid Örebro universitet. Det har medfört att Måltidens hus i Grythyttan har etablerats, vilket har blivit av stor betydelse för Hällefors kommun i tillväxthänseende.

Måltidens hus har alla förutsättningar att kunna utvecklas vidare genom att vara ett måltidscentrum för forskning och utveckling, men också för att spegla måltidens historia genom tiderna. Vi anser att regeringen bör pröva förutsättningarna för att göra Måltidens hus i Grythyttan till ett nationellt centrum för måltiden med både bakåt- och framåtblickande verksamheter.

Vad vi här har föreslagit om Måltidens hus bör riksdagen som sin mening ge till känna för regeringen. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr368 (fp) yrkande 38. I och med det blir också motion 2003/04:Kr373 (s, mp, c, v, fp, kd, m) i huvudsak tillgodosedd.

11. Dokumentation av etnisk musik, punkt 18 (c)

av Lars-Ivar Ericson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om dokumentation av etnisk musik. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Kr224.

Ställningstagande

Vi lever i ett mångkulturellt Sverige och våra nya svenskers kultur berikar det svenska samhället. Ett exempel på detta är nya svenskers sånger och musik.

Sång och musik från nya svenskar blir en viktig del av vårt kulturarv och bör bevaras i de svenska arkiven. Musikmuseet har tidigare dokumenterat och arkiverat etnisk musik, men denna verksamhet tvingades upphöra i brist på pengar.

Därför är det viktigt att se över vilka instanser som ska svara för att denna sång- och musikproduktion blir bevarad till kommande generationer genom arkivering. Regeringen bör ges i uppdrag att utarbeta en handlingsplan för hur en sådan satsning ska läggas upp.

Jag föreslår att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad jag här har framhållit om en handlingsplan för arkivering av etnisk musik. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr224 (c).

12. Omvandla Forum för levande historia till en stiftelse, punkt 20 (fp)

av Lennart Kollmats (fp) och Cecilia Wikström (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om att omvandla Forum för levande historia till en stiftelse. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Kr368 yrkande 40.

Ställningstagande

Forum för levande historia fyller en viktig funktion i den svenska samhällsdebatten. Vi i Folkpartiet stödde därför tillkomsten av denna viktiga myndighet och hade i samband med bildandet egentligen endast en invändning, nämligen valet av just myndighetsformen.

Det är av flera skäl olyckligt att det är en statlig myndighet som sköter information och opinionsbildning kring dessa frågor och särskilt kring dokumentation och kunskapsöverföring som rör Förintelsen. Vi anser att det vore lämpligt om verksamheten i stället bedrevs i form av en stiftelse, där även andra än svenska staten är huvudmän. Enligt vår mening bör därför regeringen låta utreda de praktiska detaljerna kring en sådan ombildning av Forum för levande historia.

Vi föreslår således att riksdagen som sin mening ska ge regeringen till känna vad vi här har förordat om att ombilda Forum för levande historia till en stiftelse. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr368 (fp) yrkande 40.

13. Information och forskning om illdåd mot olika folkgrupper, punkt 21 (m)

av Lena Adelson Liljeroth (m), Anna Lindgren (m) och Henrik Westman (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om information och forskning om illdåd mot olika folkgrupper. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Kr227 och 2004/05:Kr273 yrkandena 1–4 och avslår motionerna 2004/05:U316 yrkande 4, 2004/05:Kr261 yrkandena 1, 2 och 4, 2004/05:Kr268 yrkande 1, 2004/05:Kr284 yrkandena 1–3, 2004/05:Kr325 yrkandena 1 och 2, 2004/05:Kr336 och 2004/05:Ub480 yrkande 9.

Ställningstagande

Det är angeläget att Sverige stöder forskning och information om folkmord, etnisk rensning och brott mot mänskligheten. Moderata samlingspartiet har länge drivit dessa frågor. Riksdagen biföll visserligen inte vårt budgetförslag för 2005, men i det hade vi till Forum för levande historia satt av 20 miljoner kronor utöver regeringens förslag för en upplysningskampanj om nazismens, kommunismens och fascismens brott mot mänskligheten.

Forskning om de mekanismer som ligger bakom dessa brott kan främja diskussionen om demokrati och mänskliga rättigheter. Den kunskap som forskningen ger kan också bidra till att många invandrare lättare skulle känna sig hemma i Sverige.

Oavsett vilken organisationsform som väljs för att stödja forskning och information bör det uppdrag som ska utföras vara brett formulerat och inbegripa, förutom Förintelsen, även andra brott mot mänskligheten, såsom folkmord.

Nazismen och Förintelsen står i särklass. Det nazistiska hatet mot människor vars blod inte passade i de ariska och rasbiologiska illärorna gjorde att miljontals människor kallblodigt mördades. Hatet riktade sig framför allt mot det judiska folket som nästintill utplånades på den europeiska kontinenten och i världen.

Kommunismen är en annan ideologi som skördat många offer. Under kommunistiska diktaturer har, enligt försiktiga uppskattningar, 100 miljoner människor offrats.

En avgörande skillnad mellan det nazistiska och det kommunistiska förtrycket är att informationen om det senare fortfarande inte spritts i samma grad. Därför är det viktigt att informera om och klart ta avstånd från kom-

munismen i samhället, i skolan och i alla sammanhang. En kampanj motsvarande den om och mot nazism bör ske också om och mot kommunism.

Ett gemensamt drag mellan nazism och kommunism är inslaget av antisemitism. Under det gångna året har rapporterna om en tilltagande antisemitism i världen och i all synnerhet västra Europa kommit. För att komma till rätta med detta behövs därför en opinionsbildning och kampanj emot antisemitismens fula tryne. Det är tydligt att det inte räcker med att upplysa om Förintelsen. Det behövs också information för att kunna avslöja när antisemitismen gör nya försök att få genomslag i den moderna debatten.

Regeringen bör få i uppdrag att finna lämpliga former för att stödja forskning och information om folkmord, etnisk rensning och brott mot mänskligheten samt att i brett upplagda kampanjer informera om nazism, kommunism och antisemitism samt att återkomma till riksdagen med en redogörelse för dessa insatser och utfallet av dem.

Vad vi här har föreslagit om forskning om folkmord och kampanjer mot nazism, kommunism och antisemitism bör riksdagen som sin mening ge till känna för regeringen. Det innebär att riksdagen bifaller motionerna Kr227 (m) Kr273 (kd).

14. Information och forskning om illdåd mot olika folkgrupper, punkt 21 (kd)

av Gunilla Tjernberg (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om information och forskning om illdåd mot olika folkgrupper. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Kr273 yrkandena 1–4 och 2004/05:Ub480 yrkande 9 och avslår motionerna 2004/05:U316 yrkande 4, 2004/05:Kr227, 2004/05:Kr261 yrkandena 1, 2 och 4, 2004/05:Kr268 yrkande 1, 2004/05:Kr284 yrkandena 1–3, 2004/05:Kr325 yrkandena 1 och 2 samt 2004/05:Kr336.

Ställningstagande

Såsom Kristdemokraterna framhåller i kommittémotionen Ub480 yrkande 9 är det viktigt att historieämnet får tillräcklig tid och plats i undervisningen så att alla barn och ungdomar når de uppställda kunskapsmålen. Eftersom det är väl känt att det finns brister i de historiska kunskaperna är det motiverat att som ett komplement till den ordinarie undervisningen genomföra kunskapskampanjer för att förbättra elevernas kunskaper i 1900-talets histo-

ria. Kunskapen om nazisternas brott under andra världskriget har stärkts i och med kampanjen *Om detta må ni berätta* som genomfördes för några år sedan.

Nazismen och Förintelsen står i särklass. Det nazistiska hatet mot människor vars blod inte passade i de ariska och rasbiologiska illärorna gjorde att miljontals människor kallblodigt mördades. Hatet riktade sig framför allt mot det judiska folket som nästintill utplånades på den europeiska kontinenten och i världen.

Kommunismen är en annan ideologi som skördat många offer. Under kommunistiska diktaturer har, enligt försiktiga uppskattningar, 100 miljoner människor offrats. Betydligt färre ungdomar känner till de brott mot mänskligheten som genomförts av kommunistiska regimer över världen.

En avgörande skillnad mellan det nazistiska och det kommunistiska förtrycket är måhända att informationen om det senare fortfarande inte spritts i samma grad. Därför är det viktigt att informera om och klart ta avstånd från kommunismen i samhället, i skolan och i alla sammanhang. En kampanj motsvarande den om nazismen bör genomföras också om kommunismen. Forum för levande historia bör få i uppdrag att genomföra en sådan kampanj.

Ett gemensamt drag mellan nazism och kommunism är inslaget av antisemitism. Under det gångna året har rapporterna om en tilltagande antisemitism i världen och i all synnerhet västra Europa kommit. För att komma till rätta med detta behövs därför en opinionsbildning och kampanj emot antisemitismens fula tryne. Det är tydligt att det inte räcker med att upplysa om Förintelsen. Det behövs också information för att kunna avslöja när antisemitismen gör nya försök att få genomslag i den moderna debatten.

Vad vi här har föreslagit om forskning om folkmord och kampanjer mot nazism, kommunism och antisemitism bör riksdagen som sin mening ge till känna för regeringen. Det innebär att riksdagen bifaller motionerna Kr273 (kd) och Ub480 (kd) yrkande 9.

15. Information och forskning om illdåd mot olika folkgrupper, punkt 21 (v)

av Rossana Dinamarca (v) och Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om information och forskning om illdåd mot olika folkgrupper. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Kr284 yrkandena 1–3 och avslår motionerna 2004/05:U316 yrkande 4, 2004/05:Kr227, 2004/05:Kr261

yrkandena 1, 2 och 4, 2004/05:Kr268 yrkande 1, 2004/05:Kr273 yrkandena 1–4, 2004/05:Kr325 yrkandena 1 och 2, 2004/05:Kr336 och 2004/05:Ub480 yrkande 9.

Ställningstagande

Att romer diskrimineras i dagens Sverige är uppenbart för de flesta. I Diskrimineringsombudsmannens (DO:s) uppgifter ingår att motverka denna diskriminering. Dessutom finns Forum för levande historia som har till uppgift att informera om bl.a. romernas historia, språk och kultur. Dock finns ingen instans som har ett övergripande ansvar för att information når ut till socialtjänstens anställda, vård- och omsorgspersonal, chefer av alla de slag, polis och kriminalvård liksom till lärare och lärarhögskolor.

Regeringen bör återkomma med förslag till var ett sådant ansvar ska läggas och hur det ska organiseras och finansieras.

Romerna, som är ett resande folk, har inte haft något skriftspråk. När man nu ska försöka skapa ett sådant stöter det på problem eftersom romani chib i praktiken är många olika språk. Det finns i dag inga ordböcker på romani chib i Sverige, men inom Myndigheten för skolutveckling pågår ett arbete med att ta fram en datorbaserad romsk ordbok. Detta är ett omfattande arbete som knappast ryms inom Myndigheten för skolutvecklings uppdrag eller dess ekonomiska ramar.

För sverige finns Sverigefinska språknämnden, och samerna har ett språkråd som sorterar under Sametinget. Ett motsvarande språkvårdande organ saknas för romerna.

Regeringen bör återkomma med förslag till hur man på nationell nivå ska stödja romernas ansträngningar att vidmakthålla sitt språk och utveckla ett fungerande skriftspråk.

I Europa blir romernas situation alltmer besvärlig. Arbetslösheten bland romer är i genomsnitt mellan 70 % och 90 %. Utbildningsnivån är låg, majoriteten av de romska barnen placeras rutinmässigt i särskola eller specialklasser och får sällan någon utbildning utöver grundskolan. Bostadssituationen för många romer i Öst- och Centraleuropa är akut. I många bostadsområden förekommer det kampanjer för att förhindra romsk bosättning.

Vänsterpartiet efterlyser ett starkare samarbete mellan de olika länderna i syfte att komma till rätta med den orättfärdiga behandlingen av romer. Denna diskriminering är en skam för våra demokratier. Sverige bör lyfta fram den romska frågan inom såväl Nordiska rådet som EU, rikta uppmärksamhet på den diskriminering och de förföljelser som pågår och söka gemensamma vägar för att komma till rätta med detta.

Vad vi här har framhållit om ett samlat ansvar för informationen om romernas historia, språk och kultur, om behovet av stöd för romernas språk samt om att den romska frågan bör lyftas upp inom såväl Nordiska rådet som EU bör riksdagen som sin mening ge till känna för regeringen. Det innebär att riksdagen bifaller motion Kr284 (v) yrkandena 1–3.

Särskilda yttranden

1. Naturhistoriska riksmuseet, punkt 11 (c)

Lars-Ivar Ericson (c) anför:

Jag vill påminna om att Centerpartiet i sitt budgetalternativ för 2005 hade avdelat en miljon kronor för att snabbt få ordning på Naturhistoriska riksmuseets magasinproblem. Tyvärr avslog riksdagen detta förslag.

2. Statligt stöd till vissa museer, punkt 19 (kd)

Gunilla Tjernberg (kd) anför:

Skogen och skogsbruket har under hela vår svenska historia varit basen för överlevnad, utveckling och tillväxt. Runt om i landet finns flera lokala och regionala skogsmuseer och samlingar som stöds av entusiaster och intressenter i området. Skogsmuseet i Lycksele intar i det sammanhanget en särställning och har goda förutsättningar att bli ett nationellt ansvarsmuseum på det skogliga området. Skogens historia skulle behöva bevaras i ett mer heltäckande skogshistoriskt museum. Det har länder som Finland, Norge och Danmark insett, vilket lett till att man där skapat välbesökta nationella skogsmuseer av mycket hög kvalitet. Det är min förhoppning att denna insikt också skall växa i Sverige.

3. Statligt stöd till vissa museer, punkt 19 (c)

Lars-Ivar Ericson (c) anför:

År 2000 fördes Höga kusten upp på Unescos världsarvslista på grund av områdets världsunika landhöjning, den mest omfattande i världen sedan istiden. Jag har avstått från att yrka bifall på motion 2003/04:Kr351 (c, fp, kd) som tar upp frågan om ett Världsarvsmuseum vid Höga kusten men vill ändå säga följande.

På initiativ av länsstyrelsen i Västernorrland har flera institutioner gemensamt börjat förbättra besöksanläggningar och information i anslutning till världsarvet. Det är bl.a. SGU, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Naturhistoriska riksmuseet, Landstinget i Västernorrland och Kramfors och Örnsköldsviks kommuner som medverkat i detta arbete. En besöksplats finns numera på Skulebergets topp där landhöjningen är som störst. I den mystiska Skuleskogen har stigar rustats upp liksom på de stora klapperstensfälten i området.

Planer finns på ett nytt världsarvsmuseum för Höga kusten och Länsstyrelsen håller för närvarande på med en arkitektävling om detta museum. I diskussionerna mellan olika statliga verk och länet har frågan väckts om detta museum även skulle kunna ha ett nationellt uppdrag att redovisa de delar av Sveriges geologiska utveckling som är kopplade till landhöj-

ningen. Det ingår inte i uppdraget för något befintligt museum i landet. Det finns i dag inget nationellt geologiskt museum. Höga kusten blev världsarv på grund av sin världsunika landhöjningsgeologi. Höga kusten är därför en bra plats för att skapa ett nationellt geologiskt museum.

4. Statligt stöd till vissa museer, punkt 19 (v)

Rossana Dinamarca (v) och Siv Holma (v) anför:

Vi anser att det är viktigt att befintliga centrala museer utvecklas, men också att nya centrala museer och nya samlingsområden tillåts växa fram. Kulturutskottet har sedan lång tid tillbaka ansett att vi ”för närvarande” inte bör inrätta fler centrala museer eller andra typer av statligt finansierade museer. Utskottet har tidigare också slagit fast att de som tar initiativ till nya museer bör se till att investeringar och drift kan finansieras utan statlig medverkan. Med hänvisning till detta, numera snart 20 år gamla, principuttalande har utskottet regelmässigt avstyrkt även välmotiverade motionsförslag om statligt stöd till olika typer av museer.

Enligt vår mening måste det finnas en gräns för hur länge man kan åberopa ett principuttalande av detta slag. En sådan princip konserverar den befintliga museistrukturen eftersom den gynnar redan befintliga museer och traditionella samlingsområden, medan nya samlingsområden av nationellt intresse konsekvent missgynnas. Den lägger en hämsko över de svenska museernas utveckling och förtar deras drivkraft att utvecklas och pröva på något nytt.

En sådan konserverande funktion, som alltid gynnar det befintliga och traditionella, är till gagn varken för utvecklingen inom museiverksamheten eller för en kunskapsförstärkt allmänhet.

Vi vill erinra om att vi tidigare i en reservation krävt att regeringen ska låta en utredning analysera vilka konsekvenser detta principuttalande fört med sig.

5. Statligt stöd till vissa museer, punkt 19 (v)

Siv Holma (v) anför:

Jag har avstått från att yrka bifall till Peter Pedersens förslag i motion Kr331 (v) om Fotbollsmuseet i Degerfors men vill ändå framhålla följande.

I Degerfors finns sedan början av 1990-talet ett fotbollsmuseum, som inledningsvis främst speglade Degerfors IF:s historia. Sedermera har museet flyttat till nya lokaler i anslutning till den klassiska fotbollsarenan Stora Vallå. Där har det utvecklats till ett ”Fotbollens Hus”, bl.a. till följd av den Fotbollsakademi som bildats. Utställningarna har också breddats och omfattar även allsvenskans historia, svensk landslagsfotboll, VM-fotbollens historia samt dam- och flickfotbollens utveckling.

Det är enligt min mening viktigt att detta museum kan utvecklas till ett riksmuseum för fotboll i Sverige.

6. Information och forskning om illdåd mot olika folkgrupper, punkt 21 (fp)

Lennart Kollmats (fp) och Cecilia Wikström (fp) anför:

Vi har avstått från att reservera oss till förmån för motionerna 261 (fp) om antisemitism och islamofobi, Kr268 (fp) om kamp mot antisemitism samt Kr325 (fp) om Kirunasvenskarnas okända öde men vill med anledning av dessa motioner framhålla följande.

Antisemitism och islamofobi

Antisemitismen är en av de äldsta plågor vår värld skådat. Genom åren har fördomar, vanföreställningar och hat gentemot judar ändrat karaktär och uttryckssätt. Nu sköljer en ny våg av antisemitism över världen. Den legitimeras, hämtar inspiration från och har som sitt centrala tema hatet mot staten Israel. Naturligtvis bör staten Israel kunna kritiseras som vilken annan nation som helst, men det är viktigt att denna kritik aldrig får sammanblandas med antisemitiska schabloner. Här har den svenska regeringen ett oerhört stort ansvar att aldrig själv falla i denna fälla, men också att våga uppmärksamma övertramp av andra nationer på denna front.

Islamofobin, dvs. fördomar och hat gentemot muslimer, är ett nyare fenomen. Den tar sig uttryck i allmänna fördomar om islam och muslimer, där bilden av den skäggige, fundamentalistiske terroristen projiceras på alla muslimer oavsett vilka de är. Den växer också inom invandrarfientliga grupper.

Inom utbildningsväsendet måste lärarkåren ha kunskap och mod att våga diskutera frågor som rör till exempel hat, rasism och extremism. Upplysning är A och O. En större utbildningssatsning bör genomföras, där strategiska grupper såsom lärare, personal inom rättsväsendet, journalister och opinionsbildare får tillfälle att fördjupa sig i hur antisemitism och islamofobi ska kunna motverkas.

Kirunasvenskarna

Under 1920- och 1930-talen reste ett betydande antal svenskar till dåvarande Sovjetunionen, både från Stockholm och från andra orter i södra Sverige men framför allt från Norrbotten. De har därför ofta kommit att benämnas Kirunasvenskarna.

De reste i huvudsak av ideologiska skäl. Sovjetunionen framställdes i de kretsar där arbetskraft värvades till Sovjetunionen som ett socialistiskt lyckorike där socialismen skulle byggas och kommunismen förverkligas. Praktiskt taget alla de som reste var övertygade svenska kommunister. De fick ideologiskt stöd av dåtidens svenska kommunister.

Verkligheten de mötte blev svart. Många kom att möta döden i Sovjetunionen, ytterst få kom någonsin åter till Sverige. De flesta mötte döden genom sjukdomar och dåliga levnadsförhållanden, andra genom skenrättegångar och exekutioner.

Den tidigare journalisten på Dagens Nyheter Kaa Eneberg har i boken *Tvingade till tystnad* tagit upp Kirunasvenskarnas öden. Hon har med stöd av NKVD:s arkiv funnit att 33 svenskar avrättats i 1930-talets Sovjetunionen anklagade för att vara "sovjetfiender" medan minst 45 fortfarande är "bara försvunna".

Enligt vår mening är det angeläget att det arbete som Kaa Eneberg inlett kan kompletteras med professionella forskningsinsatser och att UD öppnar sina arkiv för dessa forskare så att det klarläggs vad som hände de Kirunasvenskar som på 1930-talet sökte hjälp på Sveriges ambassad i Moskva. Vi noterar att Forum för levande historia har förklarat sig beredd att informera och sprida kunskap om de forskningsresultat som då kommer fram.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2003

2003/04:Kr209 av Kent Olsson m.fl. (m):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om museipolitiken.

2003/04:Kr216 av Yvonne Ångström (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om att utreda förutsättningarna för att inrätta ett nationellt skogsmuseum med lokalisering till Lycksele.

2003/04:Kr246 av Louise Malmström och Billy Gustafsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att göra Norrköpings konstmuseum till ett regionalt museum.

2003/04:Kr253 av Johan Linander och Lars-Ivar Ericson (båda c):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om Backåkras framtid.

2003/04:Kr258 av Sonia Karlsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att i ägardirektiven för Teracom AB skriva in vikten av att vårda och värna rundradions historia för kommande generationer.

2003/04:Kr259 av Linnéa Darell (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om vikten av att Flygvapenmuseum i Linköping får en framtida permanent lösning.

2003/04:Kr260 av Ingegerd Saarinen (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om behovet av en utredning för att klargöra möjligheten att göra Stiftelsen Skogsmuseet i Lyckelse till ett nationellt ansvarsmuseum.

2003/04:Kr261 av Rolf Olsson (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om en utredning av statligt stöd till inrättande av ett varvsmuseum.

2003/04:Kr265 av Linnéa Darell (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en ny beslutsordning rörande disposition av det nationella kulturarvet.

2003/04:Kr279 av Anita Brodén m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om höjning av statsbidragen för omstrukturering av museiverksamheten i Västsverige.

2003/04:Kr295 av Sonia Karlsson och Anne Ludvigsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Riksantikvarieämbetet på en övergripande nivå får avgöra frågor rörande disposition av det nationella kulturarvet.

2003/04:Kr303 av Åsa Domeij och Leif Björnlod (båda mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Naturhistoriska riksmuseets behov av att bygga upp ett strukturerat departementssamarbete mellan Kultur-, Miljö- och Utbildningsdepartementen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Naturhistoriska riksmuseets departementstillhörighet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att överväga en långsiktig finansiering av Naturhistoriska riksmuseets miljögiftsgrupp.

2003/04:Kr326 av Birgitta Sellén m.fl. (c):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en utredning om läns museernas ekonomiska situation.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att säkerställa att fornyfynd skall kunna visas nära fyndplatsen.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om hur ett nationellt Foto-Sesam bör utformas.

2003/04:Kr339 av Torkild Strandberg m.fl. (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ansvarstagande för den svenska fotoskatten.

2003/04:Kr351 av Birgitta Sellén m.fl. (c, fp, kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Länsstyrelsen i Västernorrland, i samarbete med de statliga verken, får i uppdrag att konkretisera idéerna kring ett världsarvsmuseum.

2003/04:Kr352 av Per Erik Granström och Sven-Erik Österberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Ekomuseum Bergslagen.

2003/04:Kr364 av Marianne Carlström och Christina Nenes (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om matkulturens plats i kulturpolitiken.

2003/04:Kr372 av Fredrik Olovsson och Michael Hagberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Julita gård – Sveriges lantbruksmuseum.

2003/04:Kr373 av Lennart Axelsson m.fl. (s, mp, c, v, fp, kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av att pröva förutsättningarna för ett statligt engagemang för ett måltidsmuseum i Grythyttan.

2003/04:Kr374 av Berndt Sköldestig m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbyggnad av Flygvapenmuseum.

2003/04:Kr387 av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd):

12. Riksdagen begär att regeringen återkommer med ett konkret förslag på en lösning av Naturhistoriska riksmuseets magasinsproblem.
13. Riksdagen begär att regeringen återkommer med information om situationen för regalskeppet Vasa.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kvinnomuseer.

2003/04:Kr389 av Arne Kjörensberg m.fl. (s):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om likvärdiga villkor när det gäller museiverksamheten.

2003/04:Kr390 av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en åtgärdsplan för en konstpedagogisk satsning.

2003/04:Ub384 av Ulf Nilsson m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Kulturdepartementet skall göra en översyn över vilka museer, oavsett huvudman, som Kulturdepartementet borde ta ett ansvar för.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004

2004/05:U316 av Erling Bager och Karin Pilsäter (båda fp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för ett centrum för forskning om assyrierna/syrianerna/kaldéernas öde och framför allt om seyfo, folkmordet, samt att det inbegrips i Forum för levande historia.

2004/05:Kr203 av Lars-Ivar Ericson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett militärhistoriskt museum lokaliseras till Kristianstad.

2004/05:Kr224 av Lars-Ivar Ericson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en process att arkivera sång och musik skapad av nya svenskar snarast bör initieras.

2004/05:Kr226 av Yvonne Ångström (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda förutsättningarna för att inrätta ett nationellt skogsmuseum med lokalisering till Lycksele.

2004/05:Kr227 av Sten Tolgfors (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om forskning och information kring folkmord, etnisk rensning och brott mot mänskligheten.

2004/05:Kr233 av Kent Olsson m.fl. (m):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om museipolitiken.

2004/05:Kr250 av Ingegerd Saarinen (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en utredning för att klargöra möjligheten att göra Stiftelsen Skogsmuseet i Lycksele till ett nationellt ansvarsmuseum.

2004/05:Kr258 av Kerstin Andersson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lokalisering av ledningen för Statens maritima museer till Karlskrona.

2004/05:Kr259 av Kaj Nordquist (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om framtiden för Synskadades museum.

2004/05:Kr261 av Erik Ullenhag (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kamp mot antisemitism.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kamp mot islamofobi.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att genomföra en större utbildningsatsning mot antisemitism och islamofobi.

2004/05:Kr266 av Anna Lindgren (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tydliga politiska direktiv för att långsiktigt klara förvaring, visning och vård av föremål och anläggningar inom försvaret.

2004/05:Kr268 av Birgitta Ohlsson (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att uppmärksamma och aktivt agera mot antisemitism i Sverige.

2004/05:Kr271 av Yvonne Andersson och Sven Brus (båda kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att uppmärksamma IT-ceum som en del av bevarandet av det svenska kulturella arvet.

2004/05:Kr273 av Torsten Lindström m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fortsatt information om och mot nazism.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en upplysningskampanj om och mot kommunism.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en upplysningskampanj om och mot antisemitism.
4. Riksdagen begär att regeringen återkommer med en redogörelse för vidtagna åtgärder mot nazism, kommunism och antisemitism.

2004/05:Kr281 av Gustav Fridolin och Yvonne Ruwaida (båda mp):

Riksdagen begär att regeringen utreder hur haislaidianernas totempåle skall kunna återlämnas snarast.

2004/05:Kr284 av Elina Linna m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett samlat ansvar för information om romernas historia, språk och kultur.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av stöd för romernas språk.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör lyfta den romska frågan inom såväl Nordiska rådet som EU.

2004/05:Kr312 av Christer Skoog (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett museum för den bärgade DC 3:an.

2004/05:Kr316 av Birgitta Carlsson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att låta mer av gamla och antika föremål finnas kvar ute i landet på våra läns-, stads- och hembygdsmuseer.

2004/05:Kr319 av Sonia Karlsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i ägardirektiven för Teracom AB skriva in att genom Sveriges rundradiomuseum vårda och värna rundradions historia för kommande generationer.

2004/05:Kr325 av Gunnar Andrén och Anna Grönlund Krantz (båda fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ”Kirunasvenskarna” och deras öde i Sovjetunionen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av granskning av vad som hände på Sveriges ambassad i Moskva i samband med att svenskarna och deras anhöriga sökte hjälp under slutet av 1930-talet.

2004/05:Kr331 av Peter Pedersen (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i samarbete med berörda parter ge förutsättningar för att tillskapa ett riksmuseum för fotboll i Degerfors.

2004/05:Kr334 av Elizabeth Nyström och Björn Hamilton (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Stockholm och Sverige behöver ett Nobelcenter.

2004/05:Kr336 av Joe Frans (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en undersökning av i vilken utsträckning Sverige bedrev eller deltog i slavhandeln över Atlanten och att man på grundval av resultatet av en sådan undersökning ser till att våra skolböcker, och undervisningen, på området förbättras.

2004/05:Kr362 av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd):

15. Riksdagen begär att regeringen återkommer med ett konkret förslag till en lösning av Naturhistoriska riksmuseets magasinproblem.

2004/05:Kr368 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

18. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till en plan för hur staten kan stödja att museernas samlingar kan vårdas i framtiden.
38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning om att göra Måltidens hus i Grythyttan till ett nationellt centrum.
40. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning om omvandling av myndigheten Levande historia till en stiftelse.

2004/05:Kr369 av Anita Brodén m.fl. (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om höjning av statsbidragen för omstrukturering av museiverksamheten i Västsverige.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att omstruktureringsprocessen bör följas av forskare för att resultaten skall kunna spridas i nationen men också vara inspiration för internationella kulturaktörer.

2004/05:Kr376 av Torkild Strandberg och Ulf Nilsson (båda fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ansvarstagande för den svenska fotoskatten.

2004/05:Kr383 av Louise Malmström (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över vilka museer som skall betraktas som regionala och hur resurserna till dem fördelas.

2004/05:Ub480 av Inger Davidson m.fl. (kd):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en kampanj liknande Om detta må ni berätta om kommunismens brott mot mänskligheten.

2004/05:T335 av Johan Linander och Lars-Ivar Ericson (båda c):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Backåkras framtid.